

Voluntaris distribuïnt aliments a l'Hospital de Campaña de Santa Anna.

EDITORIAL I EN PRIMER PLA (P. 3 i 8-11)

Samaritans en primera línia

Les restriccions sanitàries com el distanciament social obliguen el voluntariat a reinventar-se

Catalunya Cristiana

Subscriuiu-vos-hi

DESITJO SUBSCRIURE'M AL SETMANARI CATALUNYA CRISTIANA DURANT UN ANY (52 NÚMEROS)

Nom

Cognoms

Adreça

Població

DP

Tel.

NIF

A/e:

☐ Edició paper 145€

☐ Edició digital 90€

☐ Edició en català

☐ Edició en castellà

FORMA DE PAGAMENT

☐ Únic pagament per any

☐ Dos pagaments semestral

☐ Xec nominatiu que adjunto

☐ Domiciliació bancària (ompliu ordre adjunta)

NOM COL·LABORADOR

Senyors, els prego que, a partir d'ara, i fins nou avís, carreguin al meu compte els rebuts que els presentarà Fundació Catalunya Cristiana per la meua subscripció al setmanari CatalunyaCristiana.

Titular

IBAN

ENTITAT

OFICINA

DC

COMPTE

DATA (DD/MM/AA)

Lliureu aquesta butlleta a:

Catalunya Cristiana

(Departament de Subscripcions)

Comtes de Bell-lloc, 67-69

08014 Barcelona

Conforme al que disposa l'article 6 de la llei orgànica 15/1999 de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal, autoritzo Catalunya Cristiana a incloure les meves dades personals al fitxer informàtic d'aquesta entitat així com a tractar-les, per tal de rebre informació periòdica de les seves activitats. En qualsevol moment el titular podrà exercir els drets d'accés, rectificació i cancel·lació, així com oposar-se al tractament de les seves dades adreçant-se a Catalunya Cristiana amb domicili al carrer Comtes de Bell-lloc, 67-69, 08014 Barcelona.

Signatura del titular

Cuida't!

Sovint, solem acomiadar-nos dient: «Cuida't!» Perquè no quedi en un bon desig, seria més coherent afegir-hi: «I deixa't cuidar.» I encara ho seria més preguntar-li a l'altre, si hi tenim prou confiança: «Qui et cuida?» o «Vols que et cuidi?» El Primer Pla d'aquest número de *Catalunya Cristiana* està dedicat als qui tenen cura dels altres per mitjà del voluntariat. En les actuals circumstàncies, el fet de sentir la vulnerabilitat pròpia i aliena (l'ombra de la indigència, de la intempèrie, del sofriment i de la mort) du més que mai a la necessitat de l'empara, és a dir, a la cura i la protecció dels altres i d'un mateix [Josep Maria Esquirol, *La penúltima bondat. Assaig sobre la vida humana*, Quaderns Crema, 2018].

El tema de la cura en la seva dimensió social ha estat el fil conductor del missatge del papa Francesc amb motiu de la Jornada Mundial de la Pau 2021: «La cultura de la cura, com a camí de pau» on sosté que aquesta cultura s'ha de fonamentar en la brúixola dels principis socials de l'Església que poden donar un rumb realment humà al procés de globalització en el qual estem immersos (cf. núm. 7).

Cal, doncs, prendre bona nota de les lliçons positives que també podem extreure de la pandèmia: les entitats socials han detectat moltes necessi-

tats no resoltes que tenen com a denominatiu comú la soledat i, en correspondència, que s'ha incrementat notablement el nombre de voluntaris socials. Més de dos milions de persones a l'Estat espanyol s'han incorporat al voluntariat social, considerat «servei essencial», arran de la pandèmia. L'enginy de la caritat ha portat a crear xarxes comunitàries als barris; hi ha persones que han trobat la manera de fer algun voluntariat a distància, telefònic o telemàtic. Un exemple ha estat al Centre Socioeducatiu Poblenou de la Fundació Pere Tarrés. La prova pilot, amb resultats satisfactoris, es podria replicar en altres centres.

Cristianisme i Justícia ens convida a «recuperar tan aviat com puguem els carrers, aquest lloc arriscadament meravellós de trobada i celebració; aquest lloc magnífic on reivindicar democràcia i drets; aquest lloc tan necessari on anar teixint quotidianament lluites compartides com a comunitat, veïnatge i ciutadania, sense oblidar, però, les condicions de vida de tantes persones que seguiran sense sostre o en habitatges insegurs, insalubres, per a les quals el carrer no representa l'anhel de llibertat dels que tenen una llar on tornar». De totes elles, malgrat la complexitat i la diversitat de perfils dels sense llar, cal també tenir-ne cura sol·lícita.

Contingut

03	Editorial
05	La setmana
06	Opinió
08	En primer pla
13	Vida eclesial
23	Opinió
24	Entrevista
28	Carta dominical
30	Bíblia
32	Litúrgia
34	Espai lectors
36	Societat
46	Agenda
47	Des del carrer

Fearghas O'Beara, funcionari de la UE expert en el diàleg amb les religions

PÀGINA 24-27

36-38
Recordant el paradís perdut

La Setmana de la Bíblia en temps de pandèmia

PÀGINA 20

«Historietes» del bisbe Ciuraneta

PÀGINA 19

47
Josep Salvat, pare d'un nen amb Trastorn de l'Espectre Autista

La setmana en tuits

FERNANDO VIDAL
@FERVIDAL31

Sociòleg i professor de la Universitat Pontifícia de Comillas
Sento una enorme vergonya de veure cartells de «Jesus Saves» sostinguts pels supremacistes que han pres el Capitoli. Les esglésies han de revisar profundament el suport que gran part dels seus membres han estat donant a la ultradreta

RAFAEL NARBONA
@RAFAEL_NARBONA

Escriptor
Vaig perdre el pare als vuit anys, el meu germà es va suïcidar quan jo era jove, fa poc vaig perdre la mare i la germana, he lluitat contra la depressió, la meua dona i jo no hem pogut tenir fills. Malgrat tot, continuo pensant que la vida val la pena. Crec en Déu i en l'home

RAMON COLOM ESMATGES
@COLOMESMATGES

Periodista
Quant de temps trigarà l'Església a incorporar *Jerusalema* als seus càntics? És un himne religiós que val per a qualsevol religió mono-teista. És que allò de la barca a la platja està bé per als més grans de 65 anys però si els cal algú, són els menors de 30

ASTRID BARQUÉ
@ASTRIDBARQUE

Educadora física
Em fa feliç haver fet tota la família «amiga de Montserrat». És un patrimoni que tenim al costat de casa i hem de valorar com en som, d'afortunats, de tenir-lo, pel que és i pel que representa

Zoom

EDUARD BRUFAU

L'assalt armat al Congrés dels Estats Units, que ha causat almenys quatre morts, ha commocionat tot el país i la resta del món. Es tracta d'un fet sense precedents, especialment greu perquè ha estat esperonat pel president sortint, Donald Trump, amb crides a «una protesta salvatge». A partir d'ara, la prioritat de Joe Biden, que serà investit president el 20 de gener, serà neutralitzar el fanatisme ideològic, rebaixar la tensió política i social i reforçar la malparada democràcia.

Escollat a Ràdio Estel

IGNASI MIRANDA
Coordinador d'informatius

Temps de diàleg

La Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians 2021, del 18 al 25 de gener, té presència en la nostra programació, especialment aquesta setmana vinent. El lema d'aquesta edició és «Manteniu-vos en el meu amor i donareu molt de fruit», una crida inclosa en el capítol 15 de l'evangelí de Joan i que expressa la importància del compromís ecumènic des de la pregària, la reconciliació i la unitat tant en l'Església com en tota la família humana.

Amb motiu d'aquests vuit dies especials per a l'acostament entre cristians, l'espai *Temps de diàleg*, que s'emet els dimarts a les 18.10h dins el magazín de tarda *El Mirador de l'actualitat*, compartirà el 19 de gener la visió de representants de diverses confessions: catòlica, evangèlica en la seva diversitat i alguna de les esglésies ortodoxes. Partint cada dia d'un fragment del mateix capítol 15 de sant Joan, l'octavari aprofundeix enguany en el fet que la crida de Jesús a la unitat passa per l'amor, l'amistat, l'acollida i la capacitat de deixar-se transformar per la Paraula de Déu.

L'efemèride de la setmana

15 de gener del 1909:
mor sant Arnold Jannsen, fundador de la congregació del Verb Diví.

PUNT DE VISTA

Què voten i qui són els catòlics catalans?

A Catalunya, segons l'òmnibus del Centre d'Estudis d'Opinió del mes de juliol del 2020, el percentatge de persones que es declaren catòliques és del 52,1%, i el de cristians protestants del 5,1%. D'entre les diferents opcions proposades a l'enquesta (islam, budisme, agnoscisme...) el segon grup més nombros és el dels que es declaren ateu, amb un 22,1%. Per edats, les diferències són molt rellevants. Així, entre els joves de 18 a 24 anys el percentatge de catòlics és únicament del 18,5% i el de cristians protestants del 10,9%, mentre que el d'ateus és

Són els votants del PSC els que es declaren en un percentatge més gran catòlics

DR. JOAN VIÑAS SALAS

Metge i cirurgia
 Director de l'Acadèmia Mariana de Lleida

Per fi ha arribat la vacuna del coronavirus SARS-CoV-II i comencem a veure la llum al final del túnel. Hem començat l'any 2021, que, si Déu vol, acabarem ja amb la pandèmia controlada i podent fer vida social i abraçar-nos, i ajudar que disminueixi la soledat dels ancians.

Però això no serà possible si moltes persones es neguen a vacunar-se. Les notícies conspiradores i contràries a allò establert es transmeten ràpidament i creen dubtes, i és fàcil de creure-se-les. Pensem-hi bé: que no prenem els medicaments que el metge ens mana? Les pastilles i injeccions han estat descobertes pels científics i autoritzades per les agències del medicament igual que la vacuna. Per què tenir por de la vacuna i no voler fer cas dels científics, quan molts estem vius gràcies

del 42%; a l'inrevés d'aquells que tenen més de 64 anys, on el nombre d'ateus baixa fins a l'11,6% mentre que el de catòlics arriba al 68,3%, i el de cristians protestants a l'1,8%.

Pel que fa al gènere, les dones es declaren catòliques en un 55,9% i els homes en un 47,9%, vuit punts de diferència, que confirmarien la percepció que les dones són més religioses alhora que practicants. És curiós l'increment de cristians protestants a mesura que s'es més jove, fins a arribar, com hem dit, al 10,9% entre els joves de 18 a 24 anys.

Són dades molt preocupants que ens haurien de fer reflexionar i fer actuar en conseqüència tant als catòlics de base com a la jerarquia de l'Església. És una greu responsabilitat que no siguem capaços de traslladar a les generacions més joves el missatge alliberador de Jesús.

LA SAL DE LA TERRA

Importància de la vacunació del Covid-19

als seus descobriments que han fet avançar la medicina? Les vacunes, que no han acabat amb malalties com la verola, i la pòlio al món i Catalunya? Un nen va morir de diftèria pel fet no vacunar-se.

La vacuna té alguns efectes secundaris lleus coneguts —però quina medicina no en té? La mateixa aspirina pot perforar l'estómac—, però és eficaç i ens protegeix d'agafar el Covid-19 i de morir. El risc zero no existeix.

Que han anat molt ràpid a descobrir-la i aprovar-la i encara no se sap tot? És veritat, però s'han seguit els

Vacunant-nos ens solidaritzem amb els altres, sobretot amb la gent gran, que tant pateix

ÀNGEL MIRET SERRA
 Advocat

Pel que fa a quines són les opcions polítiques dels que es declaren catòlics, el major percentatge es troba en els partits autoanomenats constitucionalistes (PSC, PP i Cs), essent els votants del PSC els que es declaren en un percentatge més gran catòlics amb un 70,2%, seguits de prop pels votants del PP (70%) i dels de Cs (67,8%).

Pel que fa al conjunt de partits independentistes, el nombre més gran dels que es declaren catòlics voten a JxCat amb un 61,4%, seguits pels votants d'ERC (45,7%) i de les CUP (26,8%), on el nombre d'ateus arriba fins al 46,4%.

Cal significar que el major nombre de catòlics es troba en els partits de dreta i centre (PP, Cs i JxCat) amb l'excepció d'on es troba el major percentatge, el PSC, que es qualifica a si mateix de partit d'esquerres.

mateixos controls de tots els nous medicaments. A més, vacunant-nos ens solidaritzem amb els altres, sobretot amb la gent gran, que tant pateix. Serem tan egoistes de no voler ajudar-los, fins i tot fent-nos mal a nosaltres mateixos arriscant-nos a passar la malaltia, tot per no acceptar el mínim risc i molèsties?

Els professionals de la salut, especialment els metges, hem de donar exemple, sobretot els més propers, els de família, i vacunar-nos i fomentar la vacunació. Cal fer-ho, no només perquè estem exposats a agafar el Covid-19 més que altres col·lectius —han mort 14 metges pel Covid-19— sinó per ajudar a aconseguir la immunitat de grup que posi fi a la pandèmia.

Animo a vacunar-nos tots quan ens toqui! Bon any!

UN NOU LLINDAR

Jesús hi és i parla, però, hi ha cobertura?

Hem d'aprendre que la transmissió de la fe no consisteix a comunicar unes idees, sinó sobretot l'encontre amb Jesucrist

SEBASTIÀ
TALTAVULL ANGLADA
Bisbe de Mallorca

Una llarga o curta història, la nostra, cadascú la seva, plena de records guardats en el cor. Hi ha hagut persones, de les quals Déu s'ha servit per fer-nos arribar la seva proximitat i oferir-nos la seva amistat. Una experiència que ha posat arrels. Si, d'això en podem dir «experiència religiosa» perquè hi ha hagut un esdeveniment de *relació interpersonal* a través del qual m'he sentit personalment implicat i interiorment transformat. Es tracta d'una mena de «paternitat en la fe» que ha fet possible accedir a Déu gràcies a l'acompanyament silenciós de persones creients al nostre costat, per la paraula explícita que ens ha estat comunicada o pel testimoni silenciós fet invitació a actuar segons l'Evangelí. D'una o altra manera podem tenir la certesa que algú ens ha acompanyat fins a Jesús. Però, és realment així? O, ha estat Jesús mateix qui ens ha atret cap a ell?

El relat bíblic del jove Samuel ens indica que «Déu és el qui té la iniciativa de la crida». Ens ho fa veure la intervenció d'Elí, quan diu a Samuel: «Ves a dormir i, si et torna a cridar, digues-li: "Parleu, Senyor, que el vostre servent us escolta."» És la intervenció de l'adult que ajuda el més jove a discernir la veu de Déu, a prestar-li atenció i a posar-se en actitud d'es-

colta. Que potser no fan el mateix els pares i mares que volen ajudar els seus fills a «escoltar» Déu? No fan el mateix els catequistes i tants educadors...? I va arribar el moment en què «el Senyor es presenta i el crida com les altres vegades: "Samuel, Samuel." Ell li respon: "Parleu, Senyor, que el vostre servent us escolta."». Algú ha ajudat Samuel a detectar que Déu vol dir-li alguna cosa. En certa manera, l'ha acompanyat fins al Senyor, li ha facilitat l'accés i li ha assegurat la cobertura.

Passa el mateix amb Jesús. Qui porta fins a Jesús és Joan el Baptista. Gràcies a ell, els joves deixebles capten el missatge i «segueixen Jesús». Un d'ells, Andreu, va cap al seu germà Simó Pere i «l'acompanya on és Jesús». S'han posat les arrels, hi ha un testimoni, una invitació personal, una proposta de futur; aleshores, *l'encontre amb Jesús ha estat possible*, ha tingut lloc. D'aquesta manera, hem d'aprendre que la transmissió de la fe no consisteix a comunicar unes idees, sinó sobretot l'encontre amb Jesucrist. Així, el *descobrimient vocacional* passa per la intervenció d'algú que ja ho ha viscut i que no pot fer altra cosa que comunicar-ho. En aquest i en tot moment, sol o amb altres, cal acudir a la pregària i escoltar amb el cor.

Samaritans que alleugen el cataclisme

Més de dos milions de persones a l'Estat espanyol s'han incorporat al voluntariat social, considerat «servei essencial», arran de la pandèmia

«Mig pam, i podríem tenir uns afores sense violència, justos i fraternals.» El filòsof Josep Maria Esquirol es refereix a aquest *mig pam* (en profunditat) «com un desplaçament que permet veure les coses d'una altra manera» a *La penúltima bondat. Assaig sobre la vida humana* (Quaderns Crema, 2018). Aquest és el camí que han fet més de dos milions de persones a l'Estat espanyol en decidir, sense cap experiència anterior, sumar-se a algun voluntariat social arran de la pandèmia del Covid-19, segons l'últim estudi de l'Observatori del Voluntariat.

En efecte, aquestes persones practiquen moltes de les aportacions que el papa Francesc subscriu a l'encíclica *Fratelli tutti*, després de l'experiència global de la vulnerabilitat i la interdependència que ha suscitat la pandèmia. Sense oblidar tots els voluntaris que ja hi havia (2,5 milions, 6,5% de la població) i que han hagut de reinventar-se amb un aprenentatge intensiu (en eines i tecnologies digitals) i extensiu (en capacitat d'arribar a nous col·lectius) i un objectiu principal: alleujar el patiment provocat en un context d'emergència sanitària i social.

En l'àmbit del voluntariat, l'impacte del Covid-19 ha fet aflorar en bona part de la societat «sentiments espontanis de solidaritat que s'han fet presents en actituds, actuacions i activitats diverses de suport i ajuda (...). Així, s'ha

Voluntaris de l'Hospital de Campanya de Santa Anna carregant aliments i articles de primera necessitat

JAVIER YANGUAS
«Intentant anul·lar el risc ens ha semblat que la solitud i l'aïllament eren innocus i això no ha estat així»

reforçat la tasca de les entitats socials, han sorgit iniciatives i s'ha estès una xarxa solidària sense precedents, amb el convenciment que no ens en podem sortir individualment i que cal un suport i una actuació conjunta». Tal com es diagnostica al document *Impuls eclesial, transformació social*, de la Comissió diocesana per fer front als efectes de la pandèmia del Covid-19, de l'arquebisbat de Tarragona.

En aquest sentit, cal subratllar que les entitats han hagut de liderar una intervenció social en què res no estava planificat. Això va ser molt evident als inicis del confinament, quan pràcticament tot estava prohibit. Les xarxes comunitàries i veïnals es van organitzar per portar aliments, fer companyia a persones que estaven soles, ajudant menors amb els deures escolars... Aquestes actuacions «no en tots els casos han estat ben entomades per l'autoritat que, sobrepassada pels esdeveniments, ha exhibit un desmesurat afany de control de la ciutadania i de les seves iniciatives», fan notar al document esmentat.

Voluntariat, servei essencial

El psicòleg i gerontòleg Javier Yanguas opina que en aquests primers moments van combinar-se «llocs i situacions on la gent s'ha organitzat i ha intentat donar suport i seguiment

en línia o per telèfon a altres persones i ho han fet amb èxit, amb altres contextos on hi ha hagut paràlisi». Les regles de joc venien determinades per unes normes generals emanades «de la salut pública i l'epidemiologia que han marginat persones específiques, com ara alguns col·lectius especialment vulnerables: persones grans, les que vivien a residències, els ancians que viuen sols... que hem tornat invisibles».

Yanguas sosté que es podria haver fet més: «La gent hi estava disposada, però el fet de pensar des d'un paradigma de seguretat (que no ens contagiem), no ens ha deixat veure que aquest aïllament, quan ja hi havia EPIs (equips de protecció), es podia reconduir: intentant anul·lar el risc ens ha semblat que la solitud i l'aïllament eren innocus i això no ha estat així.» I l'inquieta la idea de fons negativa que s'ha llençat que «potser els voluntaris no són gaire necessaris o que se'n pot prescindir en situacions de crisi. S'haurien d'haver posat en valor totes aquestes experiències positives i sobretot, des del sector públic i des del tercer sector animar que la gent faci voluntariat. Està clar que és bo per a tothom».

Per això, des de les entitats es va aconseguir que els poders públics reconeguessin el voluntariat social com a *activitat essencial*, admetent, d'aquesta manera, la seva importància i donant un marc legal per poder-ho seguir fent amb les mesures de seguretat que determinessin les autoritats sanitàries. I, alhora, sostenint una demanda principal: «Cal que traduïu el reconeixement en més suport econòmic i més facilitats per a les entitats socials», reclamava la Federació Catalana de Voluntariat Social en el manifest *Voluntariat social i Covid-19* que van fer públic el 5 de desembre passat, Dia Internacional del Voluntariat.

Intercanvi generacional

A Catalunya un terç dels voluntaris (29%) declaren estar jubilats i això ha limitat, en part, la seva activitat durant la pandèmia en ser persones en edat de risc: «Les persones voluntàries que considerem de risc són persones molt vinculades a Càritas (tant en l'àmbit diocesà, com a les parròquies), amb gran implicació i compromís, que sempre han estat acollint i acompanyant les persones més vulnerables. Ha estat difícil durant tot aquest temps acompanyar

Un exemple de voluntariat telemàtic s'ha viscut al Centre Socioeducatiu Poblenou de la Fundació Pere Tarrés. La prova pilot, amb resultats satisfactoris, podria replicar-se en altres centres.

ISAAC COMPAÑÓ
«En els moments més convulsos de la pandèmia vam rebre una allau de solidaritat que ens va ajudar a apuntalar projectes bàsics»

aquest procés de certa inactivitat presencial», admet el responsable de voluntariat de Càritas diocesana de Barcelona, Isaac Compañó.

Compañó valora que «el gest de fer un pas enrere quan ha calgut és admirable. És just agrair aquest gest de solidaritat i de compromís que estan fent. Hem de ser conscients que, tot i que no facin voluntariat presencial, el seu compromís fa que moltes d'elles continuïn vinculades a Càritas d'una altra manera. Altres persones han trobat la manera de fer voluntariat a distància, telefònic, per exemple, o algun voluntariat en què no hi hagi gaire interacció social a primera línia».

Detreure voluntariat de més de 65 anys s'ha vist compensat amb un increment dels joves. El cardenal Omella va revelar que a l'arxidiòcesi de Barcelona més de 600 voluntaris s'han sumat a Càritas, la meitat dels quals d'entre 17 i 45 anys. «Estic convençuda que [la joventut] és l'edat idònia per orientar la vida cap a una actitud egoista i egocèntrica o cap a una d'entrega als altres i d'un cert

**ISAAC DAVID
PACHECO**
«Els joves tenen molta capacitat i energia, sobretot en socialitzar. És molt bonica la sensació quan estàs ajudant»

altruisme que els allunya de postures egòlatres que mai no els faran feliços», sostenia la teresiana M. Victòria Molins en relació amb la reducció de l'edat mitjana del voluntariat a l'Hospital de Campanya de Santa Anna (vegeu *Catalunya Cristiana* n. 2154).

Compañó subratlla que «en els moments més convulsos de la pandèmia, quan ens vam veure obligats a reajustar els projectes de l'entitat i a prendre mesures per protegir i preservar totes les persones voluntàries majors de 65 anys i les persones de risc, aquesta allau de solidaritat ens va ajudar a apuntalar projectes bàsics per poder sostenir punts de servei essencials i poder continuar oferint serveis des de l'entitat.» De fet, l'equip de Càritas porta temps *semblant* en voluntariat: «Des d'Escoles amb Cor, Universitats amb Cor, Empreses amb Cor es fa una gran tasca de sensibilització anant a explicar el perquè de la nostra acció. També promovem el voluntariat jove a través de les xarxes socials i plataformes com voluntariatenunclic.cat, de la Federació Catalana de Voluntariat Social», anota Compañó.

La situació, però, a mesura que avança la pandèmia, està canviant: «Algunes de les persones que es van solidaritzar amb nosaltres els primers mesos estan tornant al seu lloc de treball, a les classes universitàries i això comporta que hagin de deixar el voluntariat per manca de temps. Però, d'altra banda, també cal dir que seguim rebent persones interessades a oferir el seu temps per una causa social». De fet, en el document de l'arquebisbat de Tarragona observen que hi ha «una certa assimilació col·lectiva de la convivència amb la pandèmia (...), cosa que estíem perillosa, perquè ja no hi ha aquella solidaritat social tan marcada dels primers mesos i es tendeix a banalitzar-ne els efectes».

«Es necessiten molts voluntaris per poder combinar diferents horaris i necessitats i el treball creix més; cada cop les persones estan més necessitades. Estem fent un bon treball, la solidaritat també creix. Els joves tenen molta capacitat i energia, sobretot en socialitzar, preguntar a la gent que demana al carrer, això també és una forma d'ajudar. És molt bonica la sensació quan estàs ajudant», testimoniava Isaac David Pacheco Arias al programa de Ràdio Estel *La veu de Càritas*. Aquest jove veneçolà és voluntari a la Càritas parroquial de Caldes de Malavella i també ha donat suport en una casa d'acollida de menors migrants.

La pandèmia ha fet que les entitats

hagin detectat moltes necessitats no resoltes: «Molta solitud de la gent gran, persones que no tenen cobertes les necessitats bàsiques, persones que anímicament estan molt tocades. Ens arriba molta gent necessitada i fràgil a les portes de Càritas», assegura Compañó. I això demana «saber acompanyar molt bé els processos de la gent on l'escolta, la capacitat empàtica, la gestió de les emocions o de la pressió assistencial son bàsiques». Són aspectes que s'han traslladat a l'Escola de formació de voluntariat de Càritas «facilitant eines i potenciant competències perquè tots puguem acompanyar de la millor manera les persones que més ho necessiten».

Des de l'arquebisbat de Tarragona apunten a «un *recomençar* a través del canvi de model social. En aquest horitzó que cada cop sembla més urgent, sobresurt prioritàriament l'atenció a les persones per curar-les, acompanyar-les, atendre-les i compartir universalment els principis de justícia, caritat i solidaritat. Els eixos bàsics d'aquesta atenció a les persones, i preferentment per les més necessitades, es fonamenta en la lluita activa contra l'egoisme, l'exclusió, la desigualtat i la manca d'oportunitats».

I, alhora, les mateixes entitats han descobert i s'han apropiat a les xarxes comunitàries que van sorgir als barris a l'inici de la pandèmia. Es tracta de grups molt diversos més o menys organitzats que, de vegades, treballen d'esquena a altres recursos públics o privats. La interrelació que ha possibilitat la pandèmia representa un repte de cara a una millor coordinació i benefici mutu que pot redundar en una més bona acollida i acompanyament de persones en situació de pobresa i exclusió social i en un creixement del voluntariat.

Per a Yanguas és clau, en un context que per la tendència demogràfica el voluntariat de més edat s'ampliarà cada cop més, «pensar quin rol atorguem a la gent gran. No podem prescindir d'aquells que seran el 25% de la població el 2030». En aquest sentit, apunta que «els models han de canviar, passant de l'envelliment actiu a un model més basat en els projectes personals, no en el fer, sinó en el ser. En aquesta evolució, el benestar està relacionat amb el propòsit personal, amb el benestar dels altres, amb la generativitat (fer coses pels altres), amb la contribució al bé comú». En aquesta nova formulació de vides amb significat i amb sentit, el voluntariat podria tenir un paper rellevant.

SABER ESCOLTAR

El cafè amb llet i la clenxa del pentinat

JOAN GUITERAS I VILANOVA

Canonge emèrit del Capítol Catedral de Barcelona / secretaria@catedralbcn.org

Jacques Leclercq escriu: «L'home només viu de l'absolut. El fabrica amb tot el que té a mà; per a un, l'absolut és el seu cafè amb llet, per a un altre, la clenxa del seu pentinat.» Em serveixo d'aquesta frase, més o menys original, per a un tema que em fa pensar. Resulta que, per a l'home, tots els seus pensaments són la veritat i tots els seus actes són el bé. Aquesta afirmació, no cal dir-ho, és extreta de la visió dels humans.

Jo puc tenir la raó i decretar que el meu adversari està equivocant; fins i tot passa que la falta d'un altre pugui ser una realitat mal feta i la mateixa comesa per a mi estigui bé. Hi ha una veritat com un temple: que no tinc sempre la veritat de les

coses i que em puc equivocar.

Hem de reconèixer que la veritat no sempre ens és accessible, cosa que fa una certa ràbia, una ràbia que pot obrir a la Veritat i al Bé. Només ens hi podem acostar si acceptem que som ignorants. Però els humans som molt tossuts i creiem que el que pensem i el que fem són realitats definitives.

Sabem que hem de morir i som capaços de fer projectes als vuitanta anys. Hi ha persones que, en adonar-se del seu pensament i de la transitorietat de la vida, s'entristeixen i això els porta a negar l'absolut. En canvi d'altres, més simplistes, passant per damunt de l'absolut, el neguen i se senten tranquils. Què els passa? Són els altres els que

tenen la *no-veritat*. Leclercq acaba escrivint: «Només el qui col·loca l'absolut en el seu veritable lloc pot reconèixer la relativitat de les coses i de si mateix sense perdre l'alegria de viure; per tal que tinguem alegria, basta que l'Absolut existeixi. Un està en tota veritat amb l'absolut, amb la mesura que la seva pròpia relativitat concordi amb el vertader Absolut», Déu.

Els humans creiem que el que pensem i el que fem són realitats definitives

P-J YNARAJA

Capellà del Montanyà
ynaraja@gmail.com

A PROPÒSIT DE...

Aquests dies passats

Les circumstàncies actuals, les generals i les meves personals, no són el que hom podia pensar fa un temps. Per a mi han guanyat en autenticitat i profunditat.

Començo amb una cita, al principi curiosa, però després, a poc a poc, molt incisiva.

Sant Libosio, bisbe i màrtir, deia al Concili de Cartago, l'any 258, quan discutia el baptisme dels hereges: «Crist va dir a l'evangeli, jo soc la veritat, no va dir jo soc el costum» (Martirologi romà 29, XII).

Per reblar el clau, un discurs de Benet XVI (30-VI-2011): l'expressió de Tertul·lià ens pot ajudar a fer un pas endavant. Ell escriu: «Crist no va dir: "Jo soc el costum", sinó "Jo soc la veritat"».

Sigui a un o sigui als altres al qui se li va ocórrer aquesta advertència

i, malgrat que sembla graciosa i innocent, és molt actual i d'exigència radical, per a la nostra cultura decadent.

Hem advertit que els dies de Nadal són dies de trobades familiars. No dubto que, per a molts, han estat plens d'abundants àpats obligatoris, de menges cares i, considerats propis d'aquests dies. També d'ambient adornat d'arbres, potser de plàstic, d'estrelles i boles brillants i de siluetes de rens o ninots vestits de colors vermells.

És el costum, ningú no ho dubta. Costum de no gaire antiguitat, tot i

que generalment s'ignora.

Dies d'alegria en etapes d'infància i, en l'edat adulta, de certa o molta pena perquè alguns éssers estimats han mort, matrimonis que s'han trencat... i que cal recórrer a alguna cosa que s'assembli a una família, ningú no ho discuteix.

L'aparició de la pandèmia ha alterat aquests hàbits. L'autoritat civil fa equilibris per dictar normes que no enutgin la gent.

Ara bé, el Nadal és una solemnitat cristiana de contingut teològic profund. Malauradament, els que ho haurien de pregonar als quatre vents, perquè tothom ho sàpiga i, reunir-se cristianament per celebrar-lo, amb autenticitat i senzillesa, no han dit ni ase ni bèstia.

Subrepticiament han facilitat solucions que no agraden a ningú.

Crist va dir a l'evangeli, «jo soc la veritat», no va dir «jo soc el costum»

Vida eclesial

Aquesta setmana el Papa ens convida a adorar Déu, parlem amb el nou rector de la Cartoixa de Montalegre, recordem Mons. Francesc Ciuraneta, ens apropem a la Setmana de la Bíblia i coneixem una periodista ortodoxa russa

Claus per adorar Déu, segons el Papa

«Aixecar la vista, posar-se en camí i veure-hi»

VATICAN NEWS
Ciutat del Vaticà

En la solemnitat de l'Epifania del Senyor, el Papa va presidir la missa a la basílica de Sant Pere. En l'homilia, el Pontífex va convidar els fidels a seguir «l'escola d'adoració» dels mags arribats de l'Orient a Betlem per adorar el Fill de Déu acabat de néixer. El Papa va assenyalar que adorar el Senyor «no és fàcil», perquè «no és un fet immediat»: «Demana una certa maduresa espiritual, i és el punt d'arribada d'un camí interior, de vegades llarg.»

Francesc va destacar tres expressions que poden ajudar a comprendre més bé el que significa ser adoradors del Senyor: «aixecar la vista», «posar-se en camí» i «veure-hi».

En relació amb la primera, «és una invitació a deixar de banda el cansament i les queixes, a sortir de les limitacions d'una perspectiva estreta, a alliberar-se de la dictadura del meu jo, sempre inclinat a replegar-se sobre ell mateix i les seves preocupacions. (...) Cal no deixar-se atrapar pels fantasmes interiors que apaguen l'esperança, i no fer dels problemes i les dificultats el centre de la nostra existència. Això no significa que neguem la realitat, fingint o pensant que tot està bé. Es tracta més aviat de mirar d'una manera nova els problemes i les angoixes, sabent que el Senyor coneix les nostres situacions difícils, escolta atentament les nostres súpliques i no és indiferent a les llàgrimes que vessem».

Sobre «posar-se en camí», el Papa va puntualitzar que els mags van haver de fer un llarg viatge seguint l'estrella al firmament, «un viatge que sempre implica una transformació, un canvi»: «També nosaltres hem de deixar-nos instruir pel camí de la vida, marcat per les dificultats inevitables del viatge. No permetem que els cansaments, les caigudes i els fracassos ens empenyin cap al desànim. Al contrari, reconeixent-los amb humilitat, ens han de servir per avançar cap al Senyor Jesús.»

Finalment, la tercera expressió, «veure-hi», ens anima a «transcendir allò visible per poder adorar Déu (...)

fa que nosaltres adorem el Senyor, sovint amagat en les situacions senzilles, en les persones humils i marginals. Es tracta, doncs, d'una mirada que, sense deixar-se enlluernar pels focs artificials de l'exhibicionisme, cerca en cada ocasió el que no és fugaç».

Després de la celebració eucarística, el papa Francesc va resar l'Àngelus des de la biblioteca del palau apostòlic. En les seves paraules prèvies a la pregària, va assenyalar que la salvació realitzada per Crist no coneix confins: «L'Epifania no és un misteri més, sempre és el mateix esdeveniment de la Nativitat, però vist en la seva dimensió de llum: llum que il·lumina cada home, llum que cal acollir en la fe i llum que cal dur als altres en la caritat, en el testimoni, en l'anunci de l'Evangeli.»

Campanya de vacunació

El Vaticà ha informat que la campanya de vacunació antiCovid està en marxa. Segons un comuni-

PAPA FRANCESC
«Es tracta més aviat de mirar d'una manera nova els problemes i les angoixes, sabent que el Senyor coneix les nostres situacions difícils»

El Papa, en la solemnitat de l'Epifania.

cat vaticà, s'ha planificat «amb els criteris de selecció de les categories més exposades a la infecció i segons les adhesions voluntàries». Es prioritzarà el personal de salut i seguretat pública, la gent gran (entre ells el papa Francesc) i el personal més freqüentment en contacte amb el públic. Les dosis, de la vacuna Pfi-

zer, s'administraran a l'atri del l'aula Pau VI.

Com ha explicat Andrea Arcan-geli, director de la Direcció de Salut i Higiene del Govern de l'Estat de la Ciutat del Vaticà, «només mitjançant una immunització generalitzada i capil·lar de la població serà possible obtenir avantatges reals en termes de salut pública per controlar la pandèmia. Per tant, és el nostre deure oferir a tots els residents, treballadors i les seves famílies l'oportunitat de ser immunitzats contra aquesta temuda malaltia».

D'altra banda, el Papa ha autoritzat la pròrroga de l'Any Sant Xacobeu que es va iniciar l'1 de gener del 2021 fins al 31 de desembre del 2022, «tenint en compte la pandèmia de Covid-19, mirant d'evitar aglomeracions, prohibides o no recomanades, cercant la glòria de Déu i de l'apòstol Sant Jaume, patró celestial del Regne d'Espanya, i procurant el consol espiritual dels fidels», segons reconeix el decret de la Penitencieria Apostòlica.

ESGLÉSIA EN SORTIDA

«Amb cor de pare»

El 8 de desembre passat el Papa ens sorprenia amb la carta apostòlica *Amb cor de pare*. L'esdeveniment i el personatge: els 150 anys del patronatge de sant Josep mereixen tota l'atenció de l'Església, cridada, com sant Josep, a creure = sortir d'un mateix i recórrer el CAMÍ que és Crist. El qui la Paraula de VERITAT anomena: Camí de santedat (ls 35,8). El que condueix a una nova VIDA, que es reproduïx en un nou ésser = l'altre, que no és tan altre, sinó una prolongació nostra. De miracle soc, som, pares de dos fills. Amb això hem entès, més que après, que a ser pares comencem quan veiem, i no només creiem, que Déu ens ha concedit de ser-ne. Mentrestant, desitjar-ho només era una il·lusió que en res no ens apropava a la realitat de l'experiència. Així que es tracta de veure i experimentar una realitat, més que de creure-la només. És que potser la fe no tracta d'això mateix, de fer-nos veure el que no veiem, pel convenciment de l'experiència d'ella?

Podem dir que ha estat l'experiència de la paternitat el que ens ha tret de nosaltres mateixos i ens fa estar sempre en sortida, cap a ells, els nostres fills. Ser pares ens va canviar i va canviar les coses, ens va donar una nova perspectiva, sobretot una nova vida que va fondre les nostres en la d'ells.

Déu és Pare que surt al nostre encontre. Abraham és el pare d'una fe que el fa sortir i el converteix en pare d'Isaac i de fills incomputables. Sant Josep veu, escolta, acull la Paraula, i sortint d'ell mateix és el pare de Jesús. Sant Pau, més que ensenyar, amb les seves sortides engendrava vida evangèlica (1Co 4,15).

JOAN PALERO

P. Antón López, nou rector de la Cartoixa de Santa Maria de Montalegre

«Cal donar a Montalegre no anys, sinó lustres de vida»

JOAN ANDREU PARRA

El gadità Antón López torna a veure un mar des de la cel·la prioral i el seu jardí després de més de sis dècades i això és un fet que «em retorna a l'adolescència». Acaba d'assumir la nova responsabilitat com a rector de la Cartoixa de Santa Maria de Montalegre, havent pres el relleu el 6 de d'octubre passat, festivitat de Sant Bru, de Josep Maria Canals que, amb 90 anys, ha demanat l'absolució en el càrrec (*misericòrdia*, en diuen els cartoixans) després de tres anys d'acompliment.

El mateix Canals, d'acord amb la comunitat, va proposar López, rector cessant de la Cartoixa de Santa Maria Scala Coeli, a Évora (Portugal), tancada l'any passat. «No m'han triat per la meua persona, sinó per l'experiència en una cartoixa semblant, no només en el nom, sinó en la seva situació comunitària. En resum, Scala Coeli va ser tancada el 1989 i va aconseguir sobreviure trenta anys més. Vaig poder defensar-la, perquè de lluny no ens comprenien. Això és el que em demanen aquí: la supervivència d'aquesta comunitat de Montalegre», argumenta López.

Es dona la circumstància, a més, que entre els tretze cartoixans de Tiana —«cinc nonagenaris, cinc octogenaris, un de 70, un de 60, un de 40»— ja es comptaven «tres dels últims genets d'aquell apocalipsi» d'Évora; López ha estat un any a la Cartoixa de Miraflores (Burgos) per, finalment, reunir-se amb els seus germans.

L'ha entristit tancar Évora?

Sí, han estat molts anys allà: 56. Hi ha espais que aprecio molt d'aquella Cartoixa: té el claustre més gran (1 hectàrea) i el jardí (de

tarongers) més bonic de l'Orde. Està previst que hi entrin unes monges contemplatives de clausura, del Verb Encarnat, argentines.

Com es va mantenir Évora trenta anys oberta després d'haver-ne decidit la clausura?

El secret d'aquest èxit va consistir en un sil·logisme amb dues premisses preses de la tradició cartoixana, un orde amb 900 anys i que té un govern molt savi. Una, en llatí, ja que som medievals: *Munus Ordinis in Ecclesia*, la missió de l'Orde en l'Església, vam complir el nostre servei en aquella Església. Per això, pensem que la Catalunya cristiana rep algun fruit amb la nostra presència i això ens estimula a conservar Montalegre habitada.

I l'altra premissa?

Parvus numerus, comunitats tradicionalment petites, que es va aplicar a Scala Coeli. El nostre orde, com els altres, va veure reduir els noviciats i es va veure obligat a tancar algunes cases: el 1989 va decidir

«La vida no és un esperar la mort, sinó saber que tenim uns anys per viure units»

El P. López té 86 anys i va prendre el nom d'Antón en ingressar a la Cartoixa de Burgos amb tan sols 20, «el sant patró dels eremites i dels rucs».

«La vida de família és una vida de servei, de missió. Hem de viure per als altres»

sortir de Portugal. Allà em van deixar de rector amb quatre monjos més per preparar aquest tancament [la diferència entre *rector* i *prior* és segons la grandària de la comunitat]. En el Capítol General següent [reunió cada dos anys de tots els priors a la Primera Cartoixa o *Grande Chartreuse* per governar l'Orde] vaig informar que havíem viscut total l'observança exactament igual que a les cases grans. I el tancament no va ser confirmat ja que dins l'Orde hi ha una norma sapientíssima: una decisió presa en un Capítol General només serà aplicada si fos aprovada pel següent.

Va haver-hi una nova florida?

Efectivament, fins i tot ens van enviar a poc a poc més monjos, fins a recuperar la dotzena, el priorat, el noviciat. Va arribar el Capítol General de 2011 i l'Orde a Espanya seguia sense vocacions. Havien de recuperar els espanyols que havien enviat a reforçar-nos. I aquest Capítol va tornar a tancar Scala Coeli. Altra vegada dei-

xant-ne cinc. I en el capítol següent repetim la història i de nou ens van indultar. Així vam seguir nou anys més...

Com pot ajudar aquesta experiència al futur de l'única Cartoixa a Catalunya?

La situació aquí, en lloc de desanimar-nos, ens enfervoreix i ens estimula a ser millors, a complir. Ara mateix, a Montalegre, només un monjo passa la nit al llit i el dia en una butaca. Ni tan sols ell té cap malaltia que faci témer per la seva vida. Qualsevol cartoixa que se'n consideri passa dels 90 anant a matines. Un connoici meu és a la Cartoixa de València amb 100 anys complerts. La vida no és un esperar la mort, sinó saber que tenim uns anys per viure units.

Com ha afectat la pandèmia el dia a dia de la comunitat?

Molts coixegem i la meitat estan una mica sords, però els metges ens diuen que de salut estem bé. Continuem fent les passejades per aquí a prop. El Covid ens ha fet canviar poques coses.

Des de la vida contemplativa en reclusió voluntària, com veuen les dificultats que hem tingut els seglars durant el confinament?

Quan vaig entrar a la Cartoixa amb 20 anys em van donar un consell: «Aguanta un mes, si ho fas aguantaràs tota la vida.» El començament és el que costa, acomodar-se, després poden trobar-se a gust en la soledat i en el silenci.

L'abadessa Albajar ens deia: «La casa és lloc de missió.» Com ressonen en vostè aquestes paraules?

La vida de família és una vida de servei, de missió. Hem de viure per als altres. Quan la família es viu les 24 hores és una autèntica orientació cap als altres en tots els sentits: aquest sacrificar-se i ajudar, en la malaltia...

El papa Francesc ha fet algunes recomanacions sobre l'ús dels habitatges de la vida religiosa per obrir-los i comprometre's amb la realitat social de l'entorn. Ho veu possible en el cas de la Cartoixa?

Bé, cal distingir entre la vida religiosa i la vida secular i, dins de la vida religiosa, entre la vida monàstica i la vida activa. Els cartoixans, si em permet, som uns *bitxos rars*: a diferència de trapistes o benedictins, en el nostre cas, cada cel·la

«Mentre a Europa s'ofega, l'Orde respira a fons a Amèrica i Corea»

«El nostre exemple de vellesa sacrificada podrà donar forces als que pateixin les càrregues de les seves vides»

és un monestir, és a dir, ens aïllem de fora i a dins, els uns dels altres. Així doncs, la constitució arquitectònica d'una cartoixa, amb diverses cel·les i absència de grans espais, ho dificulta.

Desde Montalegre se sosté un projecte solidari amb Veneçuela. Què li sembla aquesta iniciativa?

La meua primera impressió va ser d'admiració pel que fa el seu impulsor, el bisbe Mons. Tomás Jesús Zárraga. Passat un mes, la meua admiració és per com ho fa. La seva dedicació, de temps, d'exactitud i control, de serietat. És un ajut de medicaments, aliments i diners que ja està arribant a deu diòcesis del país.

Dibuixi'ns el Montalegre d'aquí a uns anys...

Per d'aquí a dos o tres capítols hauran mort alguns dels que ara tenen 90 i escaig. Els de 80 i poc hauran ocupat les seves posicions. Però cal tenir en compte que mentre a Europa s'ofega, l'Orde respira a fons a Amèrica i Corea, on els novicis són la dotzena. Ja han enviat un argentí a Miraflores i un altre aquí. Quan va-

gin morint els vellets de Montalegre podrem esperar reforços, però amb la condició del *parvus numerus*.

Què pot aportar vostè a Montalegre?

M'han portat i vaig venir fa tres mesos per donar a Montalegre no anys, sinó lustres de vida. No jo, sinó el meu successor, que espero que serà una altra vegada prior. Si alguna cosa puc aportar amb els que m'han acompanyat d'Évora és que quan aquí siguem pocs, una mitja dotzena, encara podrem viure com a cartoixans. I podrem complir la nostra missió en l'Església catalana que ens envolta.

Quina missió?

El nostre exemple d'oració contínua podrà animar els nostres veïns a una oració més freqüent. El nostre exemple de vellesa sacrificada podrà donar forces als que pateixin les càrregues de les seves vides. El nostre exemple de fidelitat a les nostres tradicions convidarà els cristians d'avui a ser com els primers cristians. El nostre amor a l'Església correspondrà a l'amistat i afecte que vam rebre.

Catalunya Cristiana, un mes gratis

Ara, si encara no estàs subscrit a *Catalunya Cristiana*, et regalem un mes perquè la rebis, te n'enamoris i t'acabis de convèncer.

Tant si ets una parròquia, una entitat o un particular, truca'ns al **934 092 770** o envia'ns un mail a unmesgratis@catalunyacristiana.cat i et regalem un mes de subscripció. La rebràs setmanalment i de manera gratuïta.

Departament de MCS bisbat de Lleida

Presa de possessió del bisbe Francesc Xavier Ciuraneta a la catedral nova de Lleida, el 19 de desembre del 1999.

De les «historietes» i afanys del bisbe Ciuraneta

JORDI CURCÓ

Exdirector del Departament de Mitjans de Comunicació Social del bisbat de Lleida i excorresponsal de *Catalunya Cristiana*

La tarda del diumenge 19 de desembre de 1999, ha fet ara 21 anys, prenia possessió a la catedral nova de Lleida el nou bisbe de la diòcesi, Francesc Xavier Ciuraneta i Aymí, fins aleshores bisbe de Menorca, substituint el bisbe Ramon Malla, que l'havia ocupat durant 33 anys. En la seva primera homília va dir: «Vull sentir-me un més amb vosaltres, estant al vostre servei i oferint-vos la meva persona i el meu temps.»

L'11 de novembre, festa de Sant Martí, moria a la seva casa pairal de Palma d'Ebre, on residia des del 8 de març del 2007, quan Joan Pau II va acceptar la seva renúncia per motius de salut. Coincidint amb l'aniversari de l'inici del seu pontificat a Lleida, he cregut que era moment de dedicar-li a aquest bisbe bo i valent la meua recordança. La faig des de la vivència personal i agraïda d'haver treballat a prop seu durant gairebé tres anys, des del 29 d'octubre del 2004, quan va

encomanar-me la responsabilitat de dirigir el departament de Mitjans de Comunicació Social del bisbat de Lleida. Tasca que vaig compaginar aleshores com a corresponsal del setmanari *Catalunya Cristiana*.

D'aquella experiència i vivència a prop del bisbe Ciuraneta, només en guardo bons records. El departament sempre va tenir el seu suport i confiança, i ens deixà treballar amb total llibertat. Cal dir que van ser tres anys de gran pressió periodística i política, també eclesial, deguda al litigi amb la diòcesi de Barbastro-Montsó per les obres d'art sacre del Museu Diocesà. Recordo un matí que havíem esmorzat amb les primeres pàgines dels diaris plenes del «Litigi», quan en entrar a despatxar amb ell i trobar-lo assegut i amb el cap cot, vaig preguntar-li: «Sr. Bisbe, esteu preocupat per tot el que diu la premsa avui, oi?» La seva resposta sempre l'he recordada: «Amic Jordi, cada dia en té prou amb els seus propis afanys, no cal neguitejar-se més del compte, però jo sempre defensaré la meua diòcesi en allò que crec que és de justícia.» Els afanys del bisbe Ciuraneta pels seus diocesans i per

Lleida van ser molts i extensos, i els defensà fins a emmalaltir.

En assabentar-me de la seva mort, vaig refullejar els tres volums de la trilogia *Evangelí i vida*, que recullen els 388 *Escrits per al Diumenge* que durant els set anys del seu pontificat va publicar al *Full Dominical*. Tot el llegat del bisbe Ciuraneta no seria complet si no hi afegim aquests *Escrits per al Diumenge* redactats a mena de contes. Recordo un dia acompanyant-lo en un acte, quan se li va apropar Anna Solans, germana del professor Josep Solans, ja traspassada, que el felicità «per les magnífiques historietes que cada diumenge publiquen al *Full Dominical*. No sabeu com m'agraden i el bé que m'han fet a una servidora i a molts altres que jo conec i que m'ho comenten. No deixeu mai d'escriure».

Evangelizare Pauperibus (dur la Bona Notícia als pobres), es pot llegir a la làpida que cobreix la seva sepultura a l'altar de la Mare de Déu de Montserrat a la catedral de Lleida. Bé podem dir que el bisbe Ciuraneta ha estat un bon pastor, que ha complert amb aquelles primeres paraules que dirigí als lleidatans en la seva presa de possessió, que ha ofert fins a l'extenuació la seva persona i el seu temps, a més dels seus afanys i «historietes» de cada diumenge.

Descanseeu en Pau, Sr. Bisbe.

V SETMANA DE LA BÍBLIA

DIUMENGE DE LA PARAULA
V SETMANA DE LA BÍBLIA
 24 GENER - 29 GENER 2021

SORTIM A SEMBRAR LA PARAULA
 (Mc 4,14)

www.setmanadela Biblia.cat
 setmanadela Bibliaggmail.com

QR code and social media icons (Facebook, Twitter, Instagram, YouTube).

Logos: ICB, EBC, elaret, CPL, and CatalunyaCristiana.

La Setmana de la Bíblia en temps de pandèmia

JOAN FERRER

Professor de la Universitat de Girona i de la Facultat de Teologia de Catalunya. President de l'Associació Bíblica de Catalunya

El papa Francesc, tan estimat, el dia 30 de setembre ens va fer conèixer la seva carta apostòlica sobre la gran figura de Jeroni, el savi cristià que amb la seva traducció-revisió de la Bíblia en llatí, la llengua del Imperi romà d'Occident, va obtenir uns èxits més colossals de tota la història de la cultura: ensenyar a llegir i a escriure a Europa durant més de mil anys. Certament, durant llargs segles d'història cultural europea, aprendre a llegir volia dir «aprendre a llegir la Bíblia Vulgata» i aprendre a escriure volia dir

«aprendre a escriure en la llengua i a la manera de la Bíblia». El gran Jeroni, un home apassionat per la Paraula de Déu, ha estat fonamental en la història de l'Església i de la cultura del món. En aquesta carta, el bisbe de Roma ha instituït el «Diumenge de la Paraula de Déu» i estableix que se celebri el tercer diumenge de durant l'any, per al 2021, el 24 de gener, amb activitats que s'allargaran durant tota la setmana que comença aquest diumenge.

Enguany és un any molt estrany: segurament el més insòlit que devem recordar en les nostres vides. Els primers temps del confinament van servir, per als qui ens estàvem a casa, per aprendre a redescobrir el valor del silenci. Quan no es pot fer altra cosa, sempre es pot pregar i llegir, assaborir el valor del misteri d'un Déu que ens parla i al qual podem escoltar. Aquest és el gran misteri de les Sagrades Escripures: el diàleg entre Déu i les persones. Descobrir això ens omple de sentit la vida. No som solitaris en un món on tot sovint és difícil de descobrir-ne el sentit (suposant que en tinguim), sinó persones en diàleg amb Déu. Aquest és el nucli del missatge de la Bíblia. El sentit de la vida (i la felicitat que se'n deriva) són un do, que sols pot ser acompanyat en el diàleg amb Déu, en les històries i les pregàries de la Bíblia, on descobrim que el sentit de tot es troba en el diàleg pel qual ens sentim reconeguts per una persona que et coneix i que t'estima i que, per això, et crida pel nom: «Li diu Jesús: "Maria!" Ella es gira i li diu en la llengua dels hebreus: "Rabuni", que vol dir "mestre"» (Jn 20,16). Sempre he pensat que aquest verset conté la síntesi de tota l'experiència espiritual del misteri cristià.

En aquests temps de por, la Sagrada Escripura, amb la seva saviesa infinita ens permet entendre el valor profètic de les paraules de l'Apocalipsi: «Llavors vaig sentir al cel una veu forta que proclamava: "Ara és l'hora de la salvació, del poder i del regnat del nostre Déu, i el seu Messies ja governa, perquè l'acusador dels nostres germans, el qui els acusava nit i dia davant el nostre Déu, ha estat expulsat. Ells l'han vençut per la sang del Anyell i pel testimoniatge del seu martiri, ja que no van estimar tant la vida que els fes por la mort"» (Ap 12, 10-11). La vida acompanyada com a do i la mort com a trobada definitiva amb el Senyor de la vida, que ens cridarà pel nom.

Tatiana Tsvetkova és una cristiana ortodoxa implicada en el diàleg ecumènic

«Conèixer la història de la teva Església et facilita obrir-te als altres cristians»

EDUARD BRUFAU

Del 18 al 25 de gener se celebra arreu del món la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians, en què participen les diverses Esglésies. Una jove especialment compromesa amb l'ecumenisme és Tatiana Tsvetkova, que treballa com a periodista per al departament de pastoral social de l'Església ortodoxa russa, l'equivalent de la Càritas catòlica. Per a Tsvetkova, la divisió interna del cristianisme és un mal inacceptable. Gràcies al seu vincle estret amb la comunitat de Taizé, ha pogut conèixer molts joves com ella d'altres confessions cristianes, i això li permet creure que la unitat real de les Esglésies és possible i que els joves tenen un paper primordial en aquesta tasca.

Des de fa anys ha estat compromesa amb experiències i moviments ecumènics, com ara la comunitat de Taizé. Què li han aportat a la fe?

Vaig anar a Taizé per primera vegada quan tenia 22 anys, i després, hi vaig estar tot el curs 2011-2012 com a voluntària. Amb el pas del temps, ara en tinc 34, considero aquesta comunitat com a part de la meua Església.

Abans de conèixer Taizé creia que havia de fer tot el possible per merèixer l'amor de Déu, així com també el de les altres persones. Per això em vaig sorprendre molt quan els germans d'aquesta comunitat ecumènica em van rebre amb una acollida plena de confiança i simpatia, malgrat la meua feblesa i els meus errors. O sigui que això em va ajudar a entendre que Déu també m'accepta com soc, que fins i tot m'estima tal com soc.

Hi vaig aprendre igualment que vol dir ser respectada i aprendre a respectar els altres. Em temo que

a Rússia no estem gaire avançats pel que fa a demostrar respecte als altres.

Per què creu que el diàleg entre les Esglésies val la pena?

Des del començament, la divisió de les Esglésies m'ha fet patir molt. I no puc entendre ni acceptar que els cristians ortodoxos no puguem prendre la santa comunió amb les Esglésies catòlica o luterana. Ara tenim, a més, una divisió dins de les mateixes Esglésies ortodoxes.

El diàleg entre Esglésies val la pena perquè la unitat sempre és millor que la divisió. És molt bonic viure sabent que molts quilòmetres enllà hi ha persones com jo que creuen en el mateix Déu i llegeixen la mateixa Bíblia, i intenten portar el que creuen a la pràctica. Això em dona un sentit de complació.

Els cristians joves —tant orientals com occidentals— poden contribuir positivament a l'ecumenisme?

De ben segur que sí. Penso que el principal avantatge de la joventut és la iniciativa, el coratge i l'atreviment. Crec que el Sant Esperit pot ser caracteritzat amb aquestes mateixes qualitats. Però encara hem de descobrir què significa l'ecumenisme, com ens pot ajudar a aconseguir la unitat. No hi ha un mapa que puguem seguir, sinó que més aviat ens hem de posar en camí sense saber què ens espera.

Segons el seu parer, quins són avui els entrebancs principals en aquest diàleg?

La por i la ignorància. Com més coneixes la història de la teua Església, més pots arrelar en les teves tradicions, i això també et facilita obrir-te als altres, conèixer-los. I

«La divisió de les Esglésies m'ha fet patir molt, i no puc entendre que ortodoxos, catòlics i luterans no puguem prendre la comunió junts»

un segon entrebanc és la política. Ens fa pensar que els enemics es troben als altres països, entre les altres nacions i també entre les altres confessions.

Com és vist l'ecumenisme dins de l'Església ortodoxa russa?

Sorprenentment, hi trobes maneres diferents de veure'l. Per exemple, el nostre patriarca Ciril era molt obert al començament del seu ministeri a l'Església. El 1971 va ser nomenat representant del Patriarcat de Moscou al Consell

Mundial de les Esglésies i era molt actiu en l'activitat ecumènica de l'Església ortodoxa russa. Va ser deixeble del metropolita Nicodem (Rotov), que va ser un dels presidents del Consell Mundial de les Esglésies. Nicodem va maldar per aconseguir la pau i la unitat entre les diferents Esglésies. Significativament, va morir a Roma el 1978 durant la cerimònia d'entronització del papa Joan Pau I. El nou Pontífex, que igualment moriria poc temps després, va pregar per ell en aquells moments. Però malauradament, hi ha molts estereotips i enemistat cap als altres cristians entre els creients a Rússia.

Com poden el cristianisme oriental i l'occidental enriquir-se mútuament?

Com que estic en contacte amb molts catòlics i protestants, puc compartir les seves experiències pel que fa a la participació en la litúrgia ortodoxa. Amb motiu de les trobades europees de joves organitzades per la comunitat de Taizé a Moscou per la Pasqua del 2011 i del 2015, alguns d'ells em deien que mai havien experimentat la Resurrecció tan intensament com a Rússia. Pel que em pertoca, trobo que l'Església protestant té un do especial pel que fa a la presència de l'Esperit Sant. A més, ells ens poden ensenyar als ortodoxos a llegir i estudiar la Bíblia.

Així mateix, l'Església catòlica pot ser un gran exemple de renovació, a partir del Concili Vaticà II. El catolicisme també ens ensenya que la unitat entre nacions diferents però de la mateixa fe és possible.

Creu que l'objectiu del diàleg ecumènic ha de fer la unió final de les Esglésies?

Així ho crec. Però no veig que la unitat efectiva sigui l'objectiu en si. Fins i tot si s'arribessin a signar tots els documents legals que l'acreditessin, hauríem de continuar lluitant sempre per la unitat, de la mateixa manera que ens esforcem per estimar-nos els uns als altres, per confiar en Déu, per acceptar el seu perdó. Si la unitat inclou tot això, serà molt benvinguda.

SIGNES D'AVUI

Les víctimes, al centre

LLUÍS SERRA LLANSANA
llserrall@gmail.com

Les curacions que realitza Jesús de Natzaret, tal com apareixen als textos evangèlics, acostumen a tenir tres ingredients. Els protagonistes, la gran majoria, són persones malaltes, excloses, posseïdes per forces irresistibles, qüestionades pel sistema, confinades per algun estigma social... D'una manera o altra, les podem catalogar com a víctimes. Jesús segueix habitualment tres passos.

Primer, col·loca la víctima enmig, al centre, on hi ha reconeixement i no hi ha espai per a l'agressor, tot i que sovint ell se'n vol apropiat. Ni tan sols per a la institució, sigui la que sigui. La prioritat és la víctima. No és tema negociable. Coneix molt bé les apetències humanes d'apoderar-se del centre per part dels agressors, però no cedeix ni un

mil·límetre. Amb autoritat i decisió.

Segon, no en vol destacar el tractament terapèutic, sinó que posa en evidència la feina de la víctima: «Aixeca't», «La teva fe t'ha salvat»... En termes actuals, tracta d'«empoderar» la persona... No sempre és fàcil. La víctima creu de vegades que la curació és impossible i cronifica la seva desesperança, com l'home que patia una malaltia des de feia trenta-vuit anys i estava tota aquesta època sota un dels pòrtics al costat de la piscina Betzeta. Jesús li formula una pregunta sorprenent: «Vols curar-te?» La víctima s'ha d'implicar.

Deixar de ser víctimes per ser supervivents

Tercer, la curació. Restableix les seves capacitats i les seves possibilitats. Reintegra la víctima a la societat, a anar-se'n en pau, a fer la seva vida. Curar-se significa tancar la ferida. Queda la cicatriu, però ja no fa mal. Aquí rau el miracle, que té un preu elevat: deixar de ser víctima significa renunciar als privilegis de ser-ne, que també existeixen. Daniele Giglioli inicia així el seu llibre *Crítica de la víctima*: «La víctima és l'heroi del nostre temps.» No apunta a les víctimes reals, sinó sobretot a la ideologia que, aparentment està a favor de les víctimes, però que en dificulta el guariment. Dedica el seu assaig a «les víctimes que no en vulguin continuar sent». D'això es tracta. Deixar de ser víctimes per ser supervivents. Jesús obre camins de llibertat.

VICTÒRIA MOLINS, s.t.j.
viquimolins70@gmail.com

FINESTRA A LA VIDA

Els sense nom

Generalment, no donem importància a allò de què sempre gaudim o que estem acostumats a viure. Però, quan de cop i volta algú dels més desfavorits de la nostra societat ens dona una lliçó de vida que ens fa reflexionar, ens canvia la perspectiva.

Aquests últims dies he viscut aquesta sensació tres vegades i en llocs molt diferents. Al menjador de l'Hospital de Campanya de Santa Anna, que hem hagut de crear a causa de la pandèmia i l'empobriment de tanta gent, ens agrada el nom que li hem posat perquè fa referència a allò que volem viure: «Taula de fraternitat.» Doncs bé, una cosa que em crida l'atenció molt positivament és veure els voluntaris que acullen cada dia a la porta del carrer Santa Anna els que venen a aquesta

taula, que saluden cadascú pel seu nom. Són mes de cent i això suposa un esforç de memòria i d'interès per acollir de veritat i de germanor.

La segona experiència ens la va recordar un amic meu que, després d'anys a la presó, ara col·labora voluntàriament a Santa Anna. Explicant la seva experiència de solitud —no té ni ha tingut mai família després de morir la seva mare durant el part, molt lluny de casa nostra—, va parlar del moment en el qual es va trobar algú que li va oferir companyia i amistat cada setmana. De tot el que va explicar, el que més em va impressionar, va ser la conclusió a la qual va arribar: «Fins aquell moment jo era un número dins d'un ordinador. Així em sentia sempre. Des que la vaig conèixer, vaig començar a ser una persona amb nom

i cognoms, als llavis d'algú, no només en una llista numerada.»

El diumenge passat, en sortir de la parròquia del Carme, la majoria dels que acabàvem de viure la missa ens vam trobar amb un captaire que ha plantat la seva estada, amb cartrons i flassades, a la porta principal. Sabeu quina va ser la seva alegria que va comentar després al capellà: «La gent, en sortir, em saludaven pel meu nom. Saben com em dic!»

No en va Jesús, quan parla del seu ramat, diu que el Bon Pastor coneix les seves ovelles i les crida pel seu nom.

El Bon Pastor coneix les seves ovelles i les crida pel seu nom

«La religió no ha desaparegut, ha mutat, continua molt viva»

**Fearghas O'Beara, funcionari de la UE
expert en el diàleg amb les religions
i el pensament filosòfic**

Fearghas O'Beara estudia a Roma un doctorat en el camp de les relacions entre Estat i Església.

«L'Església, les comunitats religioses, són un punt de referència per a la reflexió ètica de la vida pública»

Fearghas O'Beara ha treballat durant vint anys per al Parlament europeu a Brussel·les i actualment estudia a Roma un doctorat en el camp de les relacions entre Estat i Església. Més específicament, en la relació entre la Unió Europea i les religions, a la Facultat de Ciències Socials de la Universitat Gregoriana. Parlem amb ell sobre el diàleg del Parlament europeu amb les Esglésies, les comunitats religioses i el pensament filosòfic.

Quina ha estat la seva activitat professional al Parlament europeu?

He estat responsable del diàleg del Parlament europeu amb les Esglésies, les comunitats religioses i també amb les tendències filosòfiques. Crec que aquest és un diàleg poc conegut. Es fonamenta sobre unes bases jurídiques sòlides. En primer lloc, sobre el tractat de Lisboa, que és el document fonamental de la Unió Europea.

La Unió Europea va ser fundada als anys cinquanta, després de la guerra, amb un projecte de pau i de reconciliació, de respecte a la dignitat humana, per convidar les nacions a deixar de banda les diferències. Aquest era l'esperit dels pares fundadors Robert Schuman, Konrad Adenauer i Alcide de Gasperi. La major part eren cristians convençuts; el projecte d'integració europea tenia per base les idees cristianes, entre d'altres.

Quina importància té per a la Unió Europea el diàleg amb l'Església i amb les religions?

Cadascun dels estaments de la Unió Europea, l'Executiu, el Parlament, la part legislativa, a la seva manera mantenen un diàleg amb les institucions civils que formen part de l'Església i de les comunitats religioses. Hi ha un espai per a aquest diàleg. L'apropament de la Unió Europea no és el d'una laïcitat estricta, en el sentit de les lleis franceses del 1905, una separació estricta, una exclusió de la religió del discurs públic. La Unió Europea és *sui generis*. Si les institucions europees han de servir els ciutadans, han d'estar obertes per dialogar. L'Església, les comunitats religioses, són importants en la societat, presten un gran servei en l'educació, en la salut. Són punt de referència per a la reflexió ètica de la vida pública. L'Església catòlica té una experiència de 2.000 anys sobre la condició humana. Cada decisió de la política, *polis*, ciutat, comunitat, sempre té per base l'ètica, la moral. La Unió Europea cerca posar la persona al centre de les decisions i no els diners. La visió europea és que l'economia s'organitzi per servir la persona humana i no al contrari.

Aquest diàleg es concentra quan es consulta les institucions religioses abans de fer les lleis, perquè els grups religiosos són *desinteressats*, en el sentit que no defensen un interès privat i particular, sinó l'interès general, el bé comú. Són motivats per raons d'ètica i moral. Per donar un exemple concret, les comunitats religioses poden aportar molt per regular l'àmbit de la intel·ligència artificial, que en aquests moments no és regulat; un àmbit que ofereix possibilitats per ajudar la gent, però sempre si s'enquadra dins d'una ètica i d'una moral. Nosaltres hem consultat les opinions de les comu-

El 2014 el papa Francesc va visitar el Parlament europeu.

«No es pot parlar de laïcitat europea sana sense una referència religiosa»

nitats catòliques, protestants, jueves, musulmanes i filosòfiques. Ha estat molt enriquidor.

Sempre es parla de la secularització d'Europa. Què vol dir concretament «secularització»?

Hi ha diferents significats. El sentit més positiu de la secularització es refereix a la separació entre Estat i Església, el domini més immanent i el més transcendent. Això no és gaire revolucionari, Jesús ja havia dit: «Doneu al Cèsar el que és del Cèsar i a Déu el que és de Déu», en el sentit d'una separació sana entre els dos àmbits. Un segon significat ve de la secularització com una disminució de la religió en la societat: es constata que cada vegada hi ha menys persones que van a missa els diumenges. Un tercer significat és el que veu la secularització com un resultat normal de la modernitat, el que afirma que quan una societat es desenvolupa i creix ja no necessita la religió, la religió pot desaparèixer. Però des de fa vint anys han sorgit altres científics que critiquen aquest paradigma de la secularització, que diuen que la religió no desapareix: s'ha reduït, ha canviat. Els *post colonial studies*, que provenen d'Àfrica, de l'Índia, han trobat que molts conceptes han estat imposats pels europeus al món, han

estat universalitzats. No es pot parlar de la desaparició de la religió als Estats Units, on la religió és molt més viva i activa, de la mateixa manera com parlem a Europa. Charles Taylor, un sociòleg de la religió canadenc, amb el seu llibre magistral *La edad secular*, ha invertit tota aquesta teoria de la secularització i ha dit: «Som en un període postsecular.» La teoria de la postsecularització ha superat la teoria de la secularització: la religió no ha desaparegut, ha mutat, revesteix altres formes, continua molt viva.

On se situaria la Unió Europea en aquest diàleg Estat-religió?

En la meua investigació m'interessa veure si la Unió Europea és condicionada per la teoria de la secularització o si, al contrari, veu el món com a postsecularitzat. Perquè el fenomen religiós no ha desaparegut i continua essent un repte. Els primers d'adonar-se'n són els responsables del cos diplomàtic, que han de fer de mediadors a països on hi ha guerres de religió. I avui a Europa tenim atemptats terroristes. El terrorisme d'avui no és el d'ETA o el de l'IRA, vinculat a polítiques lligades a la nacionalitat, etc. El terrorisme d'avui freqüentment està vinculat al fonamentalisme islàmic.

Quin seria el camí per combatre aquest terrorisme?

«Hi ha molts diplomàtics que són analfabets en el tema de la religió»

Les trobades internacionals de Pregària per la Pau que impulsa la Comunitat de Sant'Egidio posen en relleu l'aportació de les religions a la societat.

A Europa tenim gran part de la població que és musulmana, molts ja de segona i tercera generació, la majoria estan molt ben integrats. Una vacuna recent contra el coronavirus ha estat aconseguida per una parella alemanya d'origen turc, que van arribar a Alemanya quan eren petits. Han esdevingut metges. És clar que no tots han de ser metges, es pot ser cambrer, un treballador, l'important és que estiguin ben integrats. La Unió Europea ajuda els estats membre a confrontar aquest problema. El president de la República francesa, el país més defensor de la laïcitat, d'una separació estricta Estat-religió, ha tingut la idea de crear un institut europeu per a la formació dels imams. La idea no és dolenta en ella mateixa, però no està clar fins a quin punt correspon a l'Estat assumir aquest rol. Jo només puc dir que cal canviar la mentalitat i estar a punt per dialogar amb els representants de les comunitats religioses, sobretot a nivell local, sense imposicions. Si, per exemple, per a un musulmà és important no treballar el divendres, o per a un jueu no fer-ho dissabte, s'ha de discutir, s'ha de trobar la manera d'acomodar-se a això. Cal comprendre que hi ha necessitats religioses, obligacions religioses, i s'han d'obrir les vies perquè els fidels puguin practicar el que és necessari en la seva fe.

Aquest és un camí per redescobrir les arrels cristianes d'Europa?

Si la secularitat, que és la sana autonomia de la religió i de l'Estat,

es torna una ideologia, es torna secularisme. És fals dir que el secularisme és neutre. Benet XVI ha dit que el rebuig, per part dels líders europeus, d'incloure una referència a les arrels cristianes d'Europa a la constitució europea era una apostasia, una negació d'ella mateixa. Fins i tot les paraules «secular», «laic», són d'origen religiós. No es pot parlar de laïcitat europea sana sense una referència religiosa. Totes les primeres universitats eren fundacions religioses, tots els hospitals, els drets de l'home, han estat desenvolupats per estudiosos religiosos, com l'impuls que va donar l'escola de Salamanca. Si, al contrari, adoptem una posició de secularisme, no ens ajuda a identificar solucions, perquè el secularisme exclou, exclou una part molt important de la població, amb la seva identitat religiosa.

Quin missatge d'esperança donaria als actors polítics i religiosos?

Al tractat de Lisboa es va decidir que es creés una diplomàcia europea. Aquest cos diplomàtic també ha rebut una bona formació de sensibilitat religiosa. Perquè hi ha molts diplomàtics que són analfabets en el tema de la religió. Després van a l'Índia, al Nepal, als països àrabs o africans, i no poden comprendre la societat perquè no comprenen el rol de la religió, que és fonamental per comprendre la societat. Una gran esperança vindrà si els actors polítics són adequadament alfabetitzats en la religió. No es pot fer una bona diplomàcia si no es té en compte el rol que té la religió en la societat, part integral en la societat de la major part dels països del món.

Com creu que el papa Francesc concep la política? Fa de gran pont entre la religió i la política?

La visió del papa Francesc és una visió de l'Església com a mediodora, on l'Església contribueix a la vida política i social, mitjançant els valors cristians. També perquè molts cops ell no fa servir tant un llenguatge teològic o religiós, sinó laic, polític. A l'encíclica *Fratelli tutti* les referències sovint són citacions dels seus discursos davant d'estaments públics. La primera citació que ell fa a *Fratelli tutti* és el del seu propi discurs a la Unió Europea. *Fratelli tutti* és, sobretot, un document polític. El papa Francesc no té por d'intervenir en l'esfera pública per fer propostes sobre el rol de l'Estat en la protecció de la persona.

Sant'Egidio

**JOAN PLANELLAS
I BARNOSELL**

Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Un sol cos

Benvolguts i benvolgudes,

Estem molt habituats a parlar de l'Església com «un sol cos», i evidentment ha de ser així. Però, en canvi, reflexionem menys sobre els efectes personals i eclesials que implica aquesta expressió. Aquesta setmana iniciem l'octavari de pregària per la unitat dels cristians i a més, si a Déu plau, el proper dijous, festa de Sant Fructuós, tindrà lloc a la catedral la clausura de la celebració del vint-i-cinquè aniversari del Concili Provincial Tarraconense de 1995, amb una eucaristia concelebrada per tots els bisbes de Catalunya. Tant un fet com l'altre ens poden ajudar a comprendre més adequadament el que comporta ser «un sol cos».

Sant Pau, a qui devem la imatge de l'Església com a «Cos de Crist», dedica el capítol 12 de la Primera Carta als Corintis a parlar de com es viu al dedins de l'Església, en tant que comunió dins la diversitat de dons. Per explicitar de manera gràfica el seu pensament, recorre a la figura del cos humà. En una escena molt eloqüent, Pau imagina la conversa entre diferents membres del cos. Les paraules d'uns i altres van traient a la llum les dificultats de la comunitat eclesial, i

es va aclarint una realitat que resulta tan evident en la teoria com poc recordada a la pràctica. Un dels desencerts és descrit en la conducta d'alguns membres que volen rebre un tracte ostentós davant els que consideren inferiors o simplement innecessaris. Pau ha de donar resposta a aquesta seriosa i recurrent tendència de l'home, sempre procliu a cercar el prestigi personal, i ho fa recorrent a la idea dels contravalors del Regne, ja que «els membres del cos que semblen més febles són els més necessaris, els que ens semblen menys dignes, els cobrim amb més honor; i els que tenim per menys decents, els tractem amb més decència, cosa que no necessiten els membres més decents» (1Co 12,22-24). Queda clar, doncs, que en l'eclesialitat mai ningú està en condicions de menysprear ni judicar ningú altre. L'altra temptació del cos eclesial és que un membre vulgui ocupar el lloc d'un altre, mentre viu amb insatisfacció la seva actual ubicació. Pau no entra en disquisicions psicològiques, sinó que indica que és Déu qui ha disposat cada membre en el seu lloc adequat i és des d'aquest espai, i no cap altre, que li dona les forces i la saviesa per

servir la salut i l'equilibri del cos sencer. El projecte comú, doncs, foragita tota possibilitat d'enveja i rivalitat, i fa del cos un jardí multi-color on mostrar la bellesa de Déu.

Superar aquestes dues dificultats té un únic objectiu: «perquè en el cos no hi hagi divisions» —afirma sant Pau (1Co 12,25)—, «sinó que tots els membres tinguin la mateixa sol·licitud els uns pels altres». Hi ha manera més clara d'advertir a la comunitat cristiana de Corint, i de tots els temps, que la comunió del cos sencer és prioritària a l'individual atresorament de qualitats i virtuts? Les conseqüències personals hi són implícites, perquè per aconseguir l'harmonia del cos sencer és evident que cada membre ha de viure, d'una manera natural i espontània, la humilitat, el servei i la solidaritat envers els altres. Ja el Concili Tarraconense instava «els fidels a prendre part activa en la comunitat cristiana, [...] amb un autèntic esperit de comunió, i ser acollidors de totes i cadascuna de les persones, en la seva peculiar situació, perquè hi puguin trobar el seu lloc i desenvolupar-hi la seva activitat o servei» (CPT 121). Tinguem-ho en compte en les nostres relacions eclesials.

Ben vostre.

Agraïment, compromís i esperança

**JOAN JOSEP
OMELLA OMELLA**
Cardenal arquebisbe de Barcelona

Aquesta propera setmana clausurem els actes de commemoració del vint-i-cinquè aniversari del Concili Provincial Tarraconense. Ho fem amb la voluntat d'insistir en l'aplicació dels seus principis i intuïcions, i reprendre la tradició sinodal tarraconense.

Va ser una assemblea conciliar formada pels bisbes de les vuit diòcesis que aleshores integraven la Conferència Episcopal Tarraconense, i en la qual participaren un gran nombre de preveres, diaques, consagrats i laics d'aquestes diòcesis. El Concili es va inaugurar a la catedral de Tarragona, el 21 de gener de 1995, va comptar amb trenta-tres sessions conciliars ordinàries, i el 4 de juny del mateix any es va clausurar a la seu tarragonina.

La celebració d'aquest aniversari ha coincidit amb uns moments de gran dificultat, pels embats d'una crisi econòmica i social provocada per la pandèmia del Covid-19. Malgrat tot, ha estat una oportunitat per seguir consolidant, sense por, els objectius del nostre Concili Provincial Tarraconense i per avançar decididament en la implantació de les mediacions necessàries per passar dels desitjos a la realitat.

El primer objectiu és la renovació del nostre llenguatge teològic, espiritual i pastoral, per tal que sigui entès per la cultura del nostre temps. Cal que ho fem amb una actitud dialogant i cordial per entrar en un debat sincer i humil quan l'esperit de l'evangeli ens ho exigeixi. En aquesta renovació del llenguatge hi té una gran responsabilitat l'Ateneu Universitari Sant Pacià, i també els sis Instituts Superiors de Ciències Religioses, tal com

els va encomanar la resolució número 47 en què es demanava un Pla Conciliar de Formació.

Un segon objectiu que continua vigent és la necessitat de créixer en una corresponsabilitat eclesial autèntica, fent que hi participin tots els membres del Poble de Déu. El Concili va ser una expressió de sinodalitat, en la qual el papa Francesc persevera avui. Aquesta sinodalitat passa per promoure el protagonisme dels laics, cosa que no qüestiona la responsabilitat pastoral dels ministres ordenats. Ben al contrari, el protagonisme del laicat reforça i complementa el treball del clergat.

La participació del laicat és bàsica per escrutar els *signes dels temps*. Ens pot ajudar a donar aire fresc a la pastoral familiar, a la pastoral juvenil, a la pastoral social, a la pastoral de la cultura, al diàleg interreligiós, a la conscienciació sobre la importància de l'ecologia o a la implementació de les noves tecnologies. En definitiva, el paper del laicat és útil per a la immersió real dels cristians en els grans debats ètics del nostre món secular. Benvolguts germans i germanes, l'agraïment al passat i el compromís humil amb el present ens conviden a seguir caminant oberts a l'esperança joiosa en el futur de l'Església, per esdevenir «llevat dins la pasta» en la societat del nostre temps. En aquest sentit, aprofito per recordar-vos que demà comença la Setmana de Pregària per la Unitat dels Cristians, que celebrarem fins al 25 de gener amb totes les confessions que integren el moviment ecumènic a la nostra arxidiòcesi. Us animo a pregar per aquesta intenció.

COMENTARI DE LA PARAULA

«Hem trobat el Messies!», diu Andreu al seu germà Simó Pere

Joan Baptista, en veure que Jesús veia cap a ell, l'havia presentat el dia anterior al seu auditori tot dient: «Heus aquí l'Anyell de Déu, el que traurà el pecat del món.» Avui es troba novament allí acompanyat per dos dels seus deixebles preferits i, havent fixat ara la mirada en Jesús, mentre aquest es passejava com feia Jahvè en el Paradís, els el presenta també a ells com l'Anyell de Déu. Andreu era un d'ells; l'altre, inno-

GLÒRIA MONÉS

minat, esdevindrà el Deixeble estimat de Jesús. Seguidament els passa a Jesús qui, «en veure que el seguien, els pregunta: "Què busqueu?"». És que anaven buscant on tenia el seu habitatge. Per tota resposta els diu: «Veniu i veureu.» La primera comunitat estimada de Jesús, «dos deixebles», observa el nou hàbitat de Jesús, després que aquest hagués fet l'experiència de l'Esperit, i es queden a viure amb ell «aquell mateix dia», un «dia» que cobrirà tota la vida pública de Jesús: «L'hora era metafòricament la desena», en referència a la primera aparició d'aquest ordinal en la Bíblia: «El primer dia del mes desè, quan aparegueren els cims de les muntanyes» després del diluvi (Gn 8,5), que es correspon amb el dia tercer de la creació. Andreu va a cercar el seu germà Simó i li comunica la nova experiència que acaben de fer amb el Deixeble estimat de Jesús, que de moment restarà en l'anonimat: «Hem trobat el Messies!» No es comprova cap

reacció de Simó. En adonar-se'n, Andreu el condueix a Jesús, iniciant així tota una sèrie de voluntaris que portaran a Jesús tota mena de cecs, coixos i sords perquè els alliberi. Jesús se'l mira fixament, com havia fet amb ell el Baptista, si bé ell aleshores «es passejava» pel Paradís, mentre que Simó ha hagut de ser «conduït» pel seu germà a Jesús, l'examina a fons i, intuïnt que seria el líder del grup, li anuncia que serà conegut pel sobrenom de «Cefes» (que vol dir «Pedra»), per la seva duresa en la manera de ser i d'actuar. Jesús no el crida ni es diu de moment que el segueixi.

JOSEP RIUS-CAMPS
Teòleg i biblista / riuscamps@yahoo.es

CONSULTORI BÍBLIC

IGNASI RICART
Claretia

Què se'n sap, de l'estada de la Sagrada Família a Egipte? (I)

Troblem aquest relat a Mateu 1-2: com a pròleg de tot l'evangelí de Mateu. Semblantment passa a Lluc 1-2. Els pròlegs d'una obra s'escriuen al final de tot i enfoquen els grans temes del llibre.

Aquest relat de l'estada de la Sagrada Família a Egipte està basat en l'anomenat *midraix* (= recerca): un passatge de l'Esclatúra és il·lustrat i actualitzat amb textos de l'Antic Testament, com a prefiguració anticipada del que es realitza en el Nou Testament (Mt 1-2). El tret principal del *midraix* no és la narració fictícia, sinó la reflexió sobre l'Esclatúra, posar en relleu un determinat aspecte històric-salvífic.

Jesús resumeix la història d'Israel: Mateu i Lluc van escriure els seus dos primers capítols com un pont entre aquestes Esclatúres jueves i el relat del ministeri de Jesús. La predicació (kerigma) de l'Església primitiva deia que Jesús era Fill de Déu des de sempre (Jn 1), des de la Resurrecció (1Co 15), des del baptisme al Jordà (Mc 1,13ss), i al capdavant, Mateu i Lluc van afirmar que Jesús ja era Fill de Déu des del seu naixement de Maria. Tots dos evangelistes van fer un resum de les històries i temes de l'AT i van relacionar aquest resum amb el començament de la vida de Jesús. Trobaven que no era possible apreciar Jesús sense aquesta preparació.

Quan els lectors de Mateu sentien el nom de Josep, per exemple, haurien pensat en el patriarca Josep, que va ser l'interpret de somnis més famós de la Bíblia i que baixà a Egipte, on va poder salvar la seva família de la fam (Gn 37ss). No és accidental que el Josep de Mateu sigui la figura principal en el NT que rep revelacions en una sèrie de somnis i l'únic que baixa a Egipte. D'aquí ve la tradició venerable de l'estada de la Sagrada Família a Egipte. En un pròxim article, veurem com Josep torna a terra d'Israel, amb el nen Jesús i la seva mare.

PER A CONSULTES:
REDACCIO@CATALUNYACRISTIANA.CAT

Diumenge II de durant l'any

Lectura primera

ISa 3,3b-10.19

Parleu, Senyor, que el vostre servent us escolta

Lectura del primer llibre de Samuel:

En aquell temps Samuel, que encara era un noi, dormia en el santuari del Senyor, on hi havia l'arca de Déu. El Senyor el cridà, i Samuel respongué: «Aquí em teniu.» Corregué cap a Elí i li digué: «He sentit que em cridàveu. Aquí em teniu.» Elí replicà: «No t'he cridat pas. Ves-te'n a dormir.» I el noi sen'anà a dormir. El Senyor el tornà a cridar, i Samuel s'aixecà, anà on Elí dormia i li digué: «He sentit que em cridàveu. Aquí em teniu.» Elí replicà: «Fill meu, no t'he cridat pas. Torna-te'n a dormir.» Samuel encara no sabia reconèixer el Senyor, la paraula del Senyor encara no se li havia revelat. Per tercera vegada el Senyor cridà Samuel, i ell s'aixecà, anà on Elí dormia i li digué: «He sentit que em cridàveu. Aquí em teniu.» Llavors Elí comprengué que era el Senyor qui cridava el noi, i digué a Samuel: «Ves a dormir i, si et torna a cridar, digues-li: "Parleu, Senyor, que el vostre servent us escolta."» El Senyor es presentà i el cridà com les altres vegades: «Samuel, Samuel.» Ell li respongué: «Parleu, que el vostre servent us escolta.» Samuel es va fer gran. El Senyor l'afavoria sempre i no deixà de complir mai cap de les seves profecies.

Salm responsorial

39

Tenia posada l'esperança en el Senyor i ell,
inclinant-se cap a mi,
ha inspirat als meus llavis un
càntic nou,
un himne de lloança al nostre Déu.

R. Jo us dic: «Déu meu, vull fer la vostra voluntat.»

Però vós no voleu oblacions
ni sacrificis, i
m'heu parlat a cau d'orella;
no exigiu l'holocaust ni l'expiació. *R.*

Per això us dic: «Aquí em teniu:
Com està escrit de mi en el llibre,
Déu meu, vull fer la vostra
voluntat,
guardo la vostra llei al fons
del cor.» *R.*

Anuncio amb goig la salvació
davant del poble en dia de
gran festa,
no puc deixar d'anunciar-la;
ho sabeu prou, Senyor. *R.*

Lectura segona

ICo 6,13c-15a.17-20

Els vostres cossos són membres de Crist

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint:

Germans, el cos no és per a fornicar, sinó per al Senyor, i el Senyor, per al cos. I Déu, que ressuscità el Senyor, també ens ressuscitarà a nosaltres amb el seu poder. ¿No sabeu que els vostres cossos són membres de Crist? El qui s'uneix al Senyor forma amb ell un solesperit. Fugiu de la fornicació. Els altres pecats que l'home comet són exteriors al seu cos, però el fornicador peca contra el seu propi cos. ¿No sabeu que els vostres cossos són el santuari de l'Esperit Sant que heu rebut de Déu i que resideix en vosaltres? No sabeu que no sou vostres? Déu us ha adquirit a un preu molt alt: gloriifiqueu-lo en el vostre cos.

Al·leluia

Jn 1,41,17b

*Hem trobat el Messies.
La gràcia i la veritat ens ha vingut per ell.*

Evangelí

Jn 1,35-42

Veieren on s'allotjava i es quedaren amb ell

Lectura de l'evangelí segons sant Joan:

En aquell temps Joan estava amb dos dels seus deixebles i, fixant-se en Jesús que passava, digué: «Mirau l'anyell de Déu.» Quan els dos deixebles van sentir que Joan deia això, van seguir Jesús. Ell es girà i,

en veure que el seguien, els preguntà: «Què voleu?» Ells li digueren: «Rabí», que vol dir mestre, «on us allotgeu?» Jesús els respon: «Veniu i ho veureu.» Ells hi anaren, veieren on s'allotjava i es quedaren amb ell aquell dia. Eren vora les quatre de la tarda. Un dels dos que havien sentit el que deia Joan i havia seguit Jesús, era Andreu, el germà de Simó Pere. El primer amb qui Andreu es trobà fou el seu germà Simó, i li digué: «Hem trobat el Messies», que vol dir l'Ungit. I l'acompanyà on era Jesús. Jesús se'l mirà i li digué: «Tu ets Simó, fill de Joan. Tu et diràs Quèfes, que vol dir Pedra.»

Calendari de la setmana

Lectures de la missa, santoral i altres celebracions

(CICLE LITÚRGIC B; FERIAI I)

TEMPS DE DURANT L'ANY

(SALTERI: SETMANA 2)

Gener

17. DIUMENGE

Diumenge II de durant l'any, Verd.

Lectures: 1 Samuel 3,3b-10.19 / Salm 39 / 1 Corintis 6,13c-15a.17-20 / Joan 1,35-42

SANTORAL: Antoni, ab.; Leonil·la, mr.; Rosalina de Vilanova, rel.; beat Teresi Olivelli, mr.

18. DILLUNS

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 5,1-10 / Salm 109 / Marc 2,18-22. Urgell: *Sant Jaume Hilari Barbal* (ML), Vermell,

SANTORAL: Margarida d'Hongria, rel.; Prisca, mr.; Vicenta-Maria López Vicuña, rel. i fund.; Volusià, b.

19. DIMARTS

Santa Agnès (MO), Vermell. Lectures: Hebreus 6,10-20 / Salm 110 / Marc 2,23-28

SANTORAL: Canut, rei; Gumersind i Serveu, mr.; beat Jaume de Sales i comp., mr.; Màrius, Marta, Audifà i Àbac, mr.; Pia i Germana, mr.

20. DIMECRES

Fèria, Verd. Lectures: Hebreus 7,1-

3.15-17 / Salm 109 / Marc 3,1-6. O bé: *Sant Fabià* (ML), Vermell; *Sant Sebastià* (ML), Vermell.

SANTORAL: Enric d'Uppsala, b. i mr.; Eutimi, ab.; Lleó el Gran, p.

21. DIJOUS

Sants Fructuós, Auguri i Eulogi (F), Vermell. Lectures: Hebreus 10,32-36 / Salm 33 / Joan 17,11b-19

SANTORAL: beata Josepa Maria de Santa Agnès, rel.

22. DIVENDRES

Sant Vicenç (MO), Vermell. Lectures: Hebreus 8,6-13 / Salm 84 / Marc 3,13-19

SANTORAL: Anastasi, monjo i mr.; Gaudenci, b.; beata Laura Vicuña, rel.

23. DISSABTE

Sant Ildefons (MO), Blanc. Lectures: Hebreus 9,2-3.11-14 / Salm 46 / Marc 3,20-21. Tortosa: *Sant Francesc Gil de Federic* (ML), Vermell.

SANTORAL: Agatàngel, mr.; Climent, b. i mr.; Emerenciana, vg. i mr.

El Sant 20 GENER

Sant Enric d'Uppsala

A diferència de l'Europa mediterrània, el nord del continent va ser cristianitzat tardanament i sovint amb notable resistència per part de la població. En el cas d'Escandinàvia, un dels principals evangelitzadors va ser sant Enric d'Uppsala (c. 1100 – 1155), que va predicar a Suècia i Finlàndia.

D'origen anglès, va ser enviat per Roma a continuar l'evangelització de Suècia i Noruega, iniciada feia uns quants anys, tasca en què va tenir força èxit. L'any 1148 sant Enric va ser nomenat bisbe d'Uppsala, seu des d'on va coordinar una xarxa de missioners amb el suport del rei. Posteriorment va prosseguir la predicació més cap a l'est, a Finlàndia, on el cristianisme era desconegut. Es va establir al poble de Nouis, hi va fundar una església i des d'allà va començar a evangelitzar malgrat l'oposició de la majoria de clans finesos. De seguida va aconseguir les primeres conversions. Un dels seus neòfits, però, va cometre un assassinat i Enric el va excomunicar; encès de ràbia l'home va reaccionar matant-lo. Sant Enric d'Uppsala va ser canonitzat el 1158 per Adrià IV.

Que no sigui una simple efemèride

RAFAEL SERRA
Sacerdot de l'arquebisbat
de Tarragona

El dia 21 de gener les diòcesis amb seu a Catalunya celebren la festa de sant Fructuós, bisbe, i els diaques Auguri i Eulogi. A la ciutat de Tarragona, amb raó, a títol de solemnitat. La lectura de les actes del martiri dels sants és bella. Les actes creen una atmosfera de tendresa, de pregària, de comunió eclesial. El sant bisbe, acompanyat dels seus diaques, mor en actitud de pregària. Realment fou un «Pontifical de flames».

També tal dia els bisbes de Catalunya, convocats per l'arquebisbe metropolità, faran solemne commemoració de l'obertura, ara fa vint-i-cinc anys, del Concili Provincial Tarraconense. Aquest Concili és l'expressió sinodal de recepció del Vaticà II a les nostres Esglésies. La societat i la vida eclesial han canviat de manera significativa durant aquests vint-i-cinc anys, de tal manera que la celebració del Concili i del que va legislar pot aparèixer més lluny del que realment és. Al cap i a la fi, un gran nombre de preveres i de cristians en actiu vam viure amb goig el Concili.

Reclamo l'atenció sobre el capítol II: la Paraula de Déu i els sacraments en les nostres esglésies. Seria necessari rellegir tota la doctrina del Concili Provincial per tal de constatar fins a quin punt el que es va promulgar s'ha realitzat entre nosaltres. Cal rellegir amb atenció i amb profunditat les resolucions conciliars. Llegir-les amb la consciència que no som davant d'unes orientacions pastorals qualssevol, sinó de les resolucions d'un Concili Provincial. Un concili, encara que sigui provincial, és una realitat teològica. És fruit dels pastors de l'Església que, havent escoltat el Poble

de Déu, escolten també l'Esperit Sant i proposen unànimement els camins a seguir per a tots.

Quan es llegeix el capítol II se'ns evidencia que les fites proposades són lluny d'haver estat assolides i que són vigents i permanents encara. Els desigs i les propostes del Concili no poden quedar en un pur *desiderandum*. I menys encara com un document que només interessi als historiadors. També en aquest Concili hi ha una lletra i un esperit que el va animar. Aquest esperit no el podem perdre per fidelitat a la pròpia història eclesial.

En aquest sentit i pel que fa al tema que ens ocupa, la litúrgia no s'ha de considerar de manera marginal en la vida eclesial, és central (cf. CT n. 61ss). Si la litúrgia no funciona, és a dir, si no és el que ha de ser, res no funciona en l'Església. Entenem per litúrgia el lloc on el Senyor surt a l'encontre del seu poble, l'il·lumina amb la seva Paraula, el nodreix en els sacraments i li dona l'Esperit Sant. No som nosaltres els qui animem la vida de l'Església, sinó l'Esperit Sant. Sense ell, apareixem com uns perpetus desanimats. La litúrgia és una realitat en la qual sempre s'ha d'aprendre, i la formació litúrgica tant del poble com dels ministres és sempre permanent. Així ho urgeix el Concili, com també tot el que es refereix al coneixement de l'Escriptura i a la catequesi que precedeix els sacraments de la fe. En gran manera, hi ha molt de treball a fer. Si no hi ha una lectura eclesial del Concili Provincial, la commemoració dels vint-i-cinc anys esdevindrà una simple efemèride i quedarà oblidada ben aviat.

Enhorabona, Ràdio Estel, per la vostra música

DANIEL JOVER
Llinars del Vallès

Voldria felicitar Ràdio Estel pel programa *Fórmula Estel* de música dels caps de setmana i compartir amb vosaltres la meua satisfacció per la programació que prepara i condueix Maria Sierra Rodríguez. La combinació de músiques és molt encertada i el ritme que apliquen fa molt agradable i fèrtil el temps d'escolta que inspira.

Són músiques que representen l'acolliment i la cura de la nostra vulnerabilitat essencial com a éssers humans fràgils. La programació de peces seleccionades ens permet descobrir l'espiritualitat de la música, compatible amb l'afecte i la bellesa. L'articulació de jazz i cançons de *Fórmula Estel* té capacitat de convocar records gràcies a la força captivadora que provoca. Una nostàlgia optimista on alena sempre l'esperança! Per això, no és únicament un «refugi de cap de setmana» que ens «evadeix», sinó que ens obre perspectives i horitzons. Són músiques que formen part de la «banda sonora» de la nostra vida...

Aquestes cançons ens provoquen l'encant d'una fascinació lligada a l'evocació d'un temps feliç. Quan tornem a sentir les melodies que ens han bressolat amb la companyia dels afectes, tenim l'ocasió de reviuir aquell sentiment de creació i serenitat que alenteix el temps i ens reconcilia.

Certament, la vostra música és el millor canal perquè flueixin els nostres sentiments i pensaments; i així, banyats pel riu d'emocions que proporciona la memòria agraïda, interpretar millor la nostra experiència tot projectant cap a la història el nostre compromís.

Quan escoltem la selecció musical de Ràdio Estel, sovint ens tornem a retrobar amb aquest misteri que ens retorna al que vam ser i el podem desxifrar amb una altra mirada més neta i benivolent... Prenem consciència de la finitud de la vida. Potser el sentit profund de la música és ajudar a la contemplació de les realitats quotidianes per intentar comprendre l'enigma de la condició humana, capaç del pitjor i el millor.

Aquesta música de *Fórmula Estel* ens mostra uns matisos subtils

que conformen la pròpia essència i ens obren a altres perspectives sobre la transcendència de la vida i el sentit que li donem.

EL CONSULTORI

PREGUNTES I RESPOSTES SOBRE
DOCTRINA I MORAL
pel Dr. Joan Antoni Mateo

Som lliures?

Si és veritat que estem condicionats socialment, culturalment i fins i tot biològicament, fins a quin punt podem dir que som lliures i responsables?

El determinisme és una doctrina errònia que considera que totes les direccions de la nostra voluntat estan unívocament determinades per la constel·lació dels motius actuant i l'estat psíquic, conscient o inconscient del moment. És a dir, actuem com actuem perquè no pot ser d'una altra manera pels condicionants. En aquesta doctrina s'esvaeixen la llibertat i la responsabilitat i és contrària a l'antropologia cristiana i a la sana raó. En aquesta manera de pensar, per exemple, el càstig s'interpreta com un recurs purament atemoridor, com un mitjà per defensar la societat contra l'home asocial, la qual cosa anul·la la dignitat de la persona ètica i faria de l'home un ésser que ha de ser ensinistrat. Manera de pensar pròpia del totalitarisme. La doctrina cristiana va per camins ben diferents. El Catecisme de l'Església Catòlica ensenya que la llibertat és el poder, radicada en la raó i en la voluntat, d'obrar o de no obrar, de fer això o allò, d'executar així, per un mateix, accions deliberades. Pel lliure arbitri, cadascun disposa de si mateix. La llibertat és en l'home una força de creixement i de maduració en la veritat i la bondat. Fins que no arriba a trobar-se definitivament amb el seu bé últim, que és Déu, la llibertat implica la possibilitat de triar entre el bé i el mal, i, per tant, de créixer en perfecció o de defallir i pecar. La llibertat caracteritza els actes pròpiament humans. Tot el contrari del determinisme inherent al materialisme, al panteisme i al biològisme extremat. Els condicionants existeixen, però són superables amb l'educació correcta i la força de la gràcia. Sense llibertat i responsabilitat s'esvaeix la dignitat de la persona humana.

PER ENVIAR CONSULTES AL DR. MATEO:
elconsultori@hotmail.com
Ap. de correus 121-25620 Tremp (Lleida).

Postals des d'Andalusia

Ens queda la Paraula

Recordarem sempre el poema de Blas de Otero, titulat *En el principio*, el qual exalta la força i el valor de la paraula: «*Si he perdido la vida, el tiempo, todo / lo que tiré, como un anillo al agua, / si he perdido la voz en la maleza, / me queda la palabra.*» El papa Francesc, amb gran encert, va instituir «el diumenge de la Paraula de Déu», —III diumenge de durant l'any—, com «una oportunitat pastoral per revitalitzar la proclamació cristiana en aquesta difícil conjuntura històrica». El mateix Francesc va subratllar el sentit d'aquesta celebració, «perquè la gran majoria dels nostres cristians no coneixen la Sagrada Escripura». Avui, amb el protagonisme dels Mitjans de Comunicació Social, és immensa la caravana de les paraules, al llarg de tots els camins de la terra.

—La Paraula de Déu, revelada a l'Antic i al Nou Testament, proclamada solemnement en les nostres celebracions litúrgiques, explicada amb il·lusió per tants comentaristes, tant a les esglésies com als llibres publicats, seguint el guió de l'Any litúrgic.

—La paraula de l'Església, a través del seu magisteri, des del Papa, la veu del qual té un ressò universal, fins a l'homilia del capellà de l'últim poble o els milers i milers de publicacions religioses que envaeixen tots els continents.

—La paraula dels cristians del carrer, dels «sants de la porta del costat», de la «bona gent», que viu anònimament els «valors del Regne de Déu: veritat, amor, justícia i llibertat».

Celebrem la Paraula i les paraules que engendra la Paraula, com a llavor d'eternitat i de felicitat.

ANTONIO GIL
Sacerdot i periodista

Cartes

Vacunació massiva

Descobrir diverses vacunes contra el coronavirus causant de la pandèmia més gran que ha patit la humanitat des de fa cent anys ha estat essencial. Una cinquantena estan en fase d'experimentació i molts científics han participat i participen encara per intentar garantir la salut mundial.

Malgrat l'extraordinari avenç científic, la malaltia ha causat 1,8 milions de morts i ha infectat 76 milions de persones. Hi ha, però, una lògica gran desconfiança entre els ciutadans de diversos països davant les vacunes descobertes. A Espanya, un 55% per cent de la població preferiria esperar a vacunar-se segons una recent enquesta del CIS. A França, el percentatge és del 59% i a Alemanya també és elevat.

Aquest és un fet que preocupa seriosament les autoritats polítiques i sanitàries perquè la clau de l'èxit es troba, precisament, en la vacunació massiva de la societat, per sobre el 70% de la població.

Resulta essencial, per tant, dissipar dubtes i temors i transmetre, amb la màxima claredat possible, tota la informació sobre el procés de validació de les vacunes per generar la màxima confiança i transparència.

ANNA MARIA MUNTADA BATLLE
Granollers

Enfront de la tendència d'excloure l'altre

El papa Francesc ens exhortava a veure en l'altre un germà i a construir una societat més fraterna. Es tracta d'un discurs des de la fe que té clares repercussions socials. Enfront de la tendència d'excloure l'altre, la Doctrina Social de l'Església apel·la a un model inclusiu. Des d'aquesta perspectiva, una democràcia madura és aquella en la qual els diferents governs renunciïn als seus programes de màxims ideològics per afavorir marcs en els quals tots trobin fàcilment cabuda. Aquest va ser, bàsicament, el significat de la Transició espanyola. Avui aquesta Transició, en ocasions, és qüestio-

nada. No només amb paraules, sinó també amb alguns fets, com passa amb l'acabada d'aprovar llei d'Educació, un d'aquests exemples en què sembla prevaldre l'intent d'excloure un important sector de l'escola, la concertada, en contraposició al pacte consagrat a la Constitució i el seu reconeixement del paper protagonista dels pares i de la iniciativa social.

JESÚS DOMINGO MARTÍNEZ
Girona

Eutanàsia

Alguns Mitjans de Comunicació ens demanen, de vegades, la nostra opinió, vivències o experiències. Trobo que és un detall generós donar veu a les persones que no tenim la manera d'arribar a aquells que decideixen sobre la nostra vida, el nostre futur i la nostra llibertat.

Avui voldria parlar de la preocupació de molta gent, en veure la urgència del Govern actual per aprovar la Llei de l'Eutanàsia sense consens i sense escoltar el Consell Ètic, que no hi està d'acord i, a més, sense cap garantia legítima.

La nostra cultura i la nostra societat té moltes mancances. La fonamental és l'evidència que algunes institucions i, sobretot el nostre Govern, no ens mostra ni el més mínim respecte per la persona humana, que és l'èsser essencial de la Creació. Hauria de merèixer tota mena d'atencions, especialment a l'última etapa de la vida, que és quan en té més necessitat.

La vida és un do que ens és donat i la podem perdre en qualsevol moment, inesperadament. Jo vaig tenir un infart i, gràcies a Déu i als metges i les infermeres que em van atendre ràpidament, ja fa onze anys que visc la pròrroga.

Aquesta llei de l'Eutanàsia que ens imposen és un atemptat a la llibertat i a la vida de la persona humana. És obrir la porta a l'homicidi i al suïcidi amb tota impunitat. No podem acceptar aquest autoritarisme propi d'una dictadura.

M. ANTÒNIA GARCÍA
Barcelona

Podeu enviar les cartes a:

redaccio@catalunyacristiana.cat

**Les coses no són com les veiem,
sinó com les recordem**

Recordant el paradís perdut

TERESA BIAYNA PEDRAGOSA
Badalona

Era l'estiu...

L'Eugeni, un noi alt, prim, senzill i solitari, treballava de pagès. Cada matí anava a la feina amb la seva bicicleta. Aquell camí que feia era una part important del seu món.

La fresca de primera hora li donava ales; se sentia lliure. Sovint apartava les mans del manillar i les alçava com si volgués tocar el cel, que tot just es podia veure per les esclatxes dels arbres que a banda i banda feien de sostre a la carretera; la cara se li transformava amb un somriure en veure que amb les mans alçades dominava la bicicleta.

La carretera, poc transitada, li anava com anell al dit per anar jugant, esquivant del terra les formes diferents que el sol filtrava a través de les branques. Amb la mirada, com un vigilant que fa la ronda, anava passant llista dels masos que l'observaven cada dia i que ell coneixia molt bé.

Sovint s'aturava a mig camí per observar una merla que a aquella hora es gronxava a les branques d'un tamariu ran de carretera.

Poc abans d'arribar al mas on l'Eugeni treballava fent de mosso, feia un xiulet posant alerta la Llopa, la gossa que guardava la masia.

Just deixar la carretera, enfilava per un caminal que portava fins al mas. Als dos costats del camí, com sentinelles, hi havia cirerers separats cada un per baladres de color blanc i rosa. A la banda dreta del marge, un camp de blat de moro, i a la banda esquerra, un camp d'alfals on els talps feien de les seves gratant la terra, obrint galeries, malmetent el sembrat. Al final del camí, davant de la Llopa, hi havia un xiprer que donava la benvinguda; a l'altre costat, una mimosa.

L'Eugeni aprenia a expressar les seves emocions, a estimar els animals, a respectar la natura

Sentit de l'esforç

Per a l'Eugeni, el mas era casa seva: ell vivia en un món petit i tancat, allà se sentia estimat, el valoraven pel que era, estava tranquil, li respectaven els seus silencis, les seves limitacions. Allà anava aprenent a expressar les seves emocions, a estimar els animals, a respectar la natura, a ser responsable, a comunicar-se. Ara bé, d'una manera molt peculiar, però era molt curiós i la curiositat estimula; ell tenia el sentit de l'esforç.

Era el primer d'arribar i l'últim de marxar, sempre escoltant el cant dels ocells que tan bé sabia imitar, la relació d'ell i la natura era forta i suau a la vegada, era un tot.

L'Eugeni, tant bon punt arribava al porxo, primer de tot alçava els

Tot aquell conjunt de bellesa, del qual ells també formaven part, era poesia...

ulls i mirava una llauna en forma de quadre on hi havia l'anunci d'un adob per al camp, on deia «*abonad con nitrato de Chile*»; la llauna representava un genet a dalt d'un cavall. A ell li havien explicat que Xile estava molt lluny i que tot un mar immens el separava; això li feia respecte.

Un cop fet aquest ritual, es canviava de roba; es posava uns pantalons on hi cabien dos com ell, se'ls cenyia amb una mena de cordill gruixut, es treia les sandàlies i les canviava per unes espadenyes, el cap se'l cobria amb un mocador de quadres, on hi havia fet un nus a cada punta. Tot seguit agafava l'eina segons la feina que calgués fer.

Aquell dia va agafar un magalló, perquè havia d'escatar les herbes

d'uns marges plens de corretjo-la que vorejaven una capçada ja preparada per sembrar. Abans, però, va comprovar que l'eina no estigués esmussada i va arreglar el mànec d'un tràmec al qual li havia saltat el tascó. Tot això ho feia amb molta cura; ho sabia fer.

Una estona màgica

Al migdia, aprofitant l'estona de descans, s'asseia sota unes moreres al costat d'un rec d'aigua gairebé cobert per unes falzies. La filla petita del mas, sempre que es podia escapar de fer la migdiada, anava a seure al seu costat. La nena era molt prima, menuda, pentinada amb dues trenes i serrell, ulls foscos, molt oberts, sempre amb un genoll pelat, hi arribava quasi

de puntetes, sense fer soroll. Estaven voltats per ànecs i oques, que a aquella hora també buscaven l'ombra de les moreres. Parlaven poc. Era una estona màgica per a tots dos.

Ella admirava l'Eugeni, la captivava la seva senzillesa. L'escoltava embadalida quan ell imitava el cant d'algun ocell o rascava un pinyol de préssec per fer un xiulet. Al seu costat tot era fàcil, tenia una relació singular amb ell, no els calia parlar; era un món d'innocència.

Llibre de poemes

La nena a vegades portava un llibre i miraven dibuixos; l'Eugeni quasi no sabia llegir. Un dia el llibre era diferent, la lletra no omplia tota la ratlla, les ratlles quedaven desiguals, això va cridar l'atenció al noi. Era un llibre ple de poemes. Ell, com sempre que no entenia una cosa mirava de cua d'ull, es passava la mà per la cara i arrugava tant el front que quasi li desapareixia. Poc més en sabia la nena. Tots dos es van quedar callats mirant endavant.

El paisatge que podia abastar la seva mirada era descaradament bonic, davant seu dos llimoners amb les branques plenes de llimones, gronxant-se suaument, les feixes tan ben planxades amb els vestits de diferents tons de verd, marró, alguns estampats amb flors de color sobretot dominant el groc, un tros de vinya amb la clenxa molt ben feta, els presseguers curulls de préssecs deixats madurar a l'arbre, els avellaners tranquils esperant el vent, al capdavant una fila d'oliveres tan pacients i callades, veient passar el temps, quina barreja de vegetació, tot un estel de colors, tot això sota un sol enlluernador amb l'olor de l'estiu.

En aquell moment es podia escoltar el silenci. Era el llenguatge dels sentits, una lliçó de vida. Tot d'una, una merla es va posar a cantar. La nena era petita per poder entendre la poesia; l'Eugeni potser no l'entendria mai. Ni un ni l'altre podien comprendre que tot aquell conjunt de bellesa, del qual també en formaven part, era poesia...

Els anys han passat, aquella nena ha fet memòria i amb enyorança ha retrobat un tros del seu paradís perdut.

**CERTIFICATS MÈDICS
CARNET DE CONDUIR
NÀUTICA I ARMES**

**CENTRE MÈDIC
PLAÇA MOLINA**

DR. RAFAEL SOLANAS ANGLADA

LABORABLES

De 10 a 13 h i de 16 a 20 h

Les persones que es presentin amb un exemplar de Catalunya Cristiana tindran un descompte de 10 euros

www.centromedicoplazamolina.es

INFORMEU-VOS-EN:

Tel. 932 188 826
Mòbil: 639 474 741
c/ Balmes, 281, entr. 2n
08006 Barcelona

- COTXE, MOTO I CICLOMOTOR
- PSICOTÈCNICS
- LLICÈNCIA D'ARMES
- LABORALS I ESCOLARS
- NÀUTICA

EDUARD BRUFAU
Barcelona

Publicat el primer volum de l'obra completa de l'autor del «Càntic espiritual»

Joan Maragall al complet

La represa i consolidació de la literatura moderna en català no es pot concebre sense l'obra de Joan Maragall (1860 – 1911). L'autor de poemes tan coneguts com *Càntic espiritual* o *La vaca cega*, i d'articles com ara *La Iglésia cremada*, és un dels actors fonamentals de la creació literària del nostre país a cavall dels segles XIX i XX juntament amb Jacint Verdaguer o Àngel Guimerà. Maragall va ser, sobretot, poeta, però tret de la novel·la, va conrear tots els gèneres literaris, des del teatre fins a l'assaig, la crítica literària i els articles periodístics. A més, també va destacar com a tra-

ductor de literatura anglesa, francesa, grega i principalment alemanya. Amb les seves traduccions ell va ser un dels principals introductors al nostre país d'autors com ara Goethe o Novalis.

Però la importància de Maragall, reconeguda per tothom, no es corresponia, almenys fins ara, amb una edició crítica actualitzada i fàcilment accessible de la seva obra completa. La més recent, la de l'editorial Selecta, havia estat publicada cinquanta anys enrere. Ara aquest deute s'ha saldat, perquè fa poques setmanes va veure la llum de la mà d'Edicions 62 el primer volum d'una nova edició de les obres completes. Després d'aquest primer, dedicat a la poesia i teatre, entre aquest any i el vinent es publicaran tres volums més dedicats a la prosa, mentre que el cinquè i últim inclourà totes les seves traduccions. La nova edició crítica de les obres completes de Maragall ha anat a càrrec d'Ignasi Moreta, Lluís Quintana i Francesco Ardolino.

Aquesta acurada versió que ara acaba de veure la llum es va començar a gestar fa més de quinze anys, i inclou algunes novetats respecte les edicions crítiques anteriors. A part d'una nova ordenació de les notes poètiques, el més destacat és la incorporació de *Cada nit, ans d'adormir-me*, un poema de joventut de Maragall escrit quan només tenia 21 anys. Es tracta d'un text inèdit que fins ara només es conservava manuscrit.

L'obra de Joan Maragall desprèn una vivència molt personal de la fe cristiana, no sempre concordant amb el sentiment religiós majoritari del moment. Així, arran de la Setmana Tràgica del 1909, a través dels seus articles el poeta va demanar el perdó per als culpables de la crema d'esglésies, en contra de l'opinió majoritària entre la burgesia i dins de l'Església. D'aquesta manera, l'obra de Maragall es va perfilar amb una veu singular, única, arrelada a la realitat de l'època i alhora capaç d'enlairar-se més enllà de les tendències i corrents predominants del moment.

El primer dels cinc volums de la nova edició.

OBRES COMPLETES DE
JOAN MARAGALL

POESIA I TEATRE

Edició crítica d'Ignasi Moreta i Lluís Quintana

edicions
62

Biblioteca Clàssica Catalana

La nova versió es va començar a gestar fa més de quinze anys, i inclou algunes novetats

Ràdio Estel

espai de trobada, participació i diàleg

A primera hora

amb Joan Trias i Mercè Raga

Cada dia de 8 h a 10 h

L'actualitat des d'un altre punt de vista

SEGUEIX-NOS

Barcelona, 106.6 / Tarragona, 100.6 / Girona, 103.4 / Lleida, 91.5 / Catalunya Central, 93.7 / Vic, 98.4
Tortosa, 90.1 / El Garraf, 96.8 / La Cerdanya, 104.4 / La Seu d'Urgell, 105.0 / Andorra, 107.5

Les emissions de gasos d'efecte hivernacle haurien de baixar un 7,6% cada any entre el 2020 i el 2030.

ACTUALITATS CIENTÍFIQUES

Què s'ha fet per frenar les emissions excessives de gas carbònic?

FRANCESC NICOLAU
Professor emèrit de la Facultat
de Filosofia de Catalunya

Molt poca cosa fins ara. I cada dia es fa més urgent posar-hi el coll. Sembla mentida que hi hagi tants governs mundials que no tinguin prou en compte aquesta urgència, que tan repetidament proclamen els científics. La necessitat de fer-hi alguna cosa ja fa temps que s'ha vist clara. Per això es convocà el desembre del 2015 una reunió internacional a París per parlar-ne. Van ser 195 els estats que respongueren enviant-hi representants.

Fou una reunió molt moguda i s'arribà als anomenats Acords de París, que, si bé eren encara poc exigents, presentaven una certa esperança. Fonamentalment, el compromís subscrit era fer que l'augment de temperatura global a finals de segle no arribés a 1,5°C i, si no era possible, almenys que no sobrepassés els 2°C. Però ara, al cap de cinc anys, s'ha vist que la cosa no va. Molts no han fet gens de cas del que s'havia acordat i d'altres no s'ho han pres amb prou interès. Només deu estats s'ho han pres amb una certa responsabilitat. I què passa? Que el nivell mundial de CO₂ no solament no s'ha frenat, sinó que ha continuat creixent d'un 1,5% cada any. A aquest ritme a finals de segle l'augment tèrmic arribarà a 3,5°, i això és catastròfic!

I ara el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA) ha publicat un informe, *Bretxa*

d'emissions, que avalua la distància entre les emissions previstes fins a l'any 2030 i analitza què cal fer perquè no falli el pacte de París. Ens diu que les emissions de gasos d'efecte hivernacle (dels quals el CO₂ és el més important) haurien de baixar un 7,6% cada any entre el 2020 i el 2030, si volem que la humanitat pugui contenir l'augment de temperatura en només 1,5°C. La directora del PNUMA, Iger Andersen, afirma: «El fracàs col·lectiu que suposa no haver actuat a temps i de manera decidida contra el canvi climàtic comporta que ara hàgim de fer retallades dràstiques en les emissions de més d'un 7% a l'any.» I afegeix que no podem esperar més per intensificar aquesta acció. Hi ha, doncs, urgència. Aquest informe ve a dir que cal multiplicar per cinc l'esforç que es fa actualment.

Què cal fer per aconseguir el que ens demanen els que tenen ciència i competència per sol·licitar-ho? Aconseguir la descarbonització dels sectors productors del gas contaminant, o sigui, l'energia, la construcció i el transport. Fer ús de les energies renovables, evitar les construccions contaminants i fer que els transports s'electrifiquin, tant els públics (trens i autobusos) com els privats (automòbils, motos). Ja hi ha països que n'han pres consciència. Tant de bo que a tot arreu del món els governs s'ho prenguin seriosament!

**FRA VALENTÍ SERRA
DE MANRESA**

Arxiver dels Caputxins

L'alberginiera (llat., *Solanum melongena*; cast., *berenjena*) és una planta anual originària de l'Índia, introduïda a Europa per comerciants àrabs. Des de l'època medieval hom la conrea ininterrompudament als horts de la Mediterrània. Aquesta hortalissa fa uns fruits mengívols, molt carnosos, anomenats albergínia o aubergínia, amb un gust suau i lleugerament amarg que combina amb tota mena de plats. Es pot menjar escalivada, fregida, al forn farcida i, també, integrada amb altres verdures, especialment en la *samfaina* catalana, en el *tombet* mallorquí i en la *caponata* siciliana.

A la nostra cuina són particularment estimades aquelles albergínies de les hortes de Gandia, anomenades «albergínia de farolet», de forma rodona, grosseta i molt saborosa i és, també, molt apreciada l'*albergínia catalana*, cilíndrica i en forma de porra, amb un color morat molt obscur, quasi negre. A més, comptem, també, amb les albergínies blanques —anomenades «albines»— que són especialment aptes per fer-ne una confitura molt gustosa i tonificant.

L'alberginiera és una planta molt sensible al fred. Els antics hortolans oferien aquesta bella descripció de l'alberginiera: «Planta anyal fins a dos peus de alta, de fullas grans y ovaladas, verdas y cobertas de un polvet

blanch; las brancas y punxó ple de punxas, y las flors grans y moradas. Lo fruyt regularment morat en figura de ou més o menos llarch.»

L'albergínia és una hortalissa de fàcil digestió, car estimula la funció del fetge i de la vesícula biliar i és, alhora, molt tonificant, especialment quan hom la menja escalivada al caliu de les brases d'alzina. L'albergínia conté nombroses vitamines i és molt rica en minerals, com ara el potassi, el calci i el magnesi. La seva ingesta ajuda a la cicatrització i reforça de manera particular el sistema immunitari, protegint-nos de grip i refredats.

Tradicionalment, la medicina popular ha utilitzat l'albergínia per tractar les berrugues i les cremades solars i, sobretot, per alleugerir les afeccions reumàtiques i, àdhuc, per tractar les hemorroides, reduir les inflamacions i per diluir la sang estancada o coagulada.

A l'article vinent us parlaré, si Déu vol, de les propietats dels albercocs, que són molt estimats a la mediterrània.

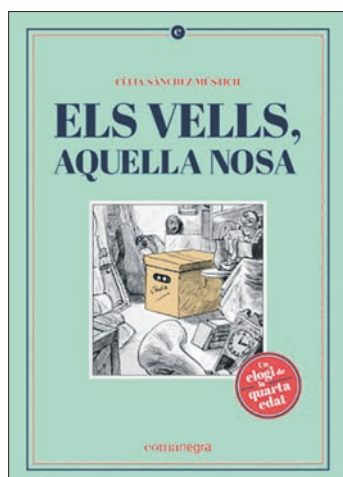
TRADICIONS REMEIERES

L'albergínia

L'albergínia és una hortalissa que estimula la funció del fetge i de la vesícula biliar.

© Bought from hansen, fotolia

CÈLIA SÀNCHEZ-MÚSTICH
Els vells, aquella nosa

Comanegra, 2020, 244 pàg.

Quin valor donem a la gent gran? Aquesta pregunta es va esmunyint entre línies i ens incomoda la lectura. Perquè l'edat ha arribat a un punt culminant de descrèdit; un descrèdit, per postres, ben blanquejat per la hipocresia de pontificar sobre la saviesa dels vells. Aquesta poeta narra la seva peripècia de molts anys al costat d'una mare i una àvia dependents.

JOSÉ MIGUEL HERNÁNDEZ LÓPEZ
Cuartiche

ViveLibro, 2020, 244 pàg.

Una recopilació d'experiències personals, pensaments i propostes didàctiques al voltant de l'educació en general i, en particular, de l'ensenyament de la Història durant aquests últims trenta-tres anys. Persones que assenyalen el camí d'una vocació i situacions que serveixen per a la reflexió i el diàleg educatiu.

DANIELLE NORTH
Meditaciones para dormir

Oberon, 2020, 160 pàg.

El temps de dormir és molt valuós, un temps de descans que no només repara i rejoyeneix, sinó que ens permet establir una connexió profunda amb el nostre jo interior. Encara que sembli obvi, la nostra manera de dormir influeix molt en la nostra capacitat per concentrar-nos, per crear i per treballar.

NÚRIA ESPONELLÀ
Ànima de tramuntana

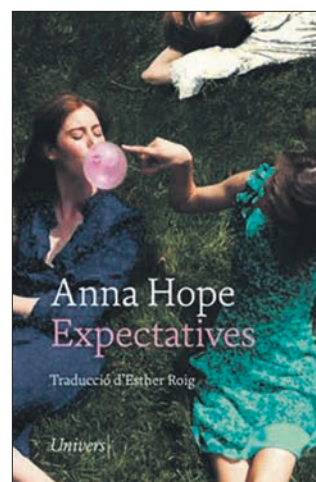
Columna, 2020, 492 pàg.

La Mínia, una arqueòloga *freelance*, passa per una situació personal difícil després d'haver-se separat de l'home amb qui ha conviscut durant anys. Tanmateix, la descoberta de dues tombes insòlites a la necròpolis de la ciutat ibèrica d'Ullastret l'encara amb una recerca intensa que l'ajudarà a afrontar tot allò que la desvetlla en la foscor de la nit.

EMILY ST. JOHN MANDEL
El hotel de cristal

Ático de los libros, 2020, 320 pàg.

La Vincent és cambrera a l'hotel Caiette, un palau de vidre i fusta de cinc estrelles a l'illa de Vancouver, on la seva mare va desaparèixer quan ella era una nena. Entre vaixells, gratacels de Manhattan i la natura salvatge de l'illa de Vancouver, els personatges es mouen com fantasmes en aquest enlluernador retrat de la cobdícia i la reconciliació amb el passat.

ANNA HOPE
Expectatives

Univers, 2020, 336 pàg.

La Hanna, la Cate i la Lissa són joves i inseparables. Al Londres dels anys noranta comparteixen un mateix món i una mateixa manera d'entendre la vida, plena d'art i solidaritat, d'amor i de festa, però, sobretot, comparteixen la promesa, sempre en l'horitzó, del que encara ha d'arribar. Deu anys més tard, cap d'elles no és on havia imaginat que seria.

CRÍTICA DE CINEMA

MONTSERRAT CLAVERAS

Dra. en Història de l'Art i
professora de Religió

Dràcula és un vampir creat l'any 1897 per l'escriptor irlandès Bram Stoker. El llibre explica que cap al 1890 l'advocat anglès Jonathan Harker, promès amb Mina Murray, ha d'anar a Transsilvània, al castell del comte Dràcula. El lletrat adverteix ràpidament la mesquinesa del seu amfitrió que el deixa, sense ell pràcticament adonar-se, tancat al castell. El comte aprofita per viatjar a Londres i seduir i xuclar la sang a la millor amiga de Mina, que morirà. Mina hauria acabat igual si no hagués estat pel doctor Abraham Van Helsing que, juntament amb Jonathan, que aconsegueix escapar, posen fi a la vida del noble.

D'aquest relat n'hem vist infinites adaptacions. Una d'elles és l'exposició *Vampirs. L'evolució del mite*, actualment al CaixaForum fins al 31 de gener, que reuneix una selecció d'aparicions artístiques del vampir de les quals ens centrarem en la cinematogràfica.

Des de *Nosferatu* (1922), de F. W. Murnau, fins a la saga *Crepúsculo* (2005-2009), ens adonem que molts directors han volgut presentar la seva visió del personatge i molts actors l'han volgut encarnar.

Caminant pel recorregut de l'exposició, l'ambient cromàtic de la qual és bàsicament vermell i negre, anem descobrint, gràcies a les escenes que es projecten, l'estètica del vampir.

Béla Lugosi a *Dracula* (1931), de Tod Browning, és un seductor. Impecablement vestit de blanc i negre amb una ampla capa i perfectament pentinat enrere, el seu cabell fosc dona al personatge un aire aristo-

Vampirs, l'evolució del mite

cràtic. Christopher Lee és un altre vampir seductor a *Horror of Dracula* (1958), de Terence Fisher, on es veu la icònica imatge d'un primer pla amb els ullals regalimant sang. Un malvat alhora que romàntic Gary Oldman a *Dràcula de Bram Stoker* (1992), de Francis Ford Coppola, on veiem una altra icònica escena del vampir llepant una cullera ensangonada. O un Robert Pattinson jove, bell i molt humà, a la saga de *Crepúsculo* (2008-2012).

També deambulant o transitant per les sales ens toquem amb diferents atrezzo, com ara la levita, la màscara i les mans postisses que va portar Klaus Kinski a *Nosferatu* (1979), de Werner Herzog. O l'esplèndida túnica vermella, amb cua, de Gary Oldman a l'anomenada *Dràcula de Bram Stoker*, entre d'altres.

I passem al personatge en la seva vessant femenina. Erzsébet Báthory, una comtessa romanesa i vertadera vampiressa, va ser la inspiració de Sheridan Le Fanu per escriure la seva obra *Carmilla* que podem classificar dins del subgènere pel seu erotisme. L'actriu Theda Bara donarà forma a la vampiressa en el seu sinònim de dona fatal que duu els homes a la perdició.

Finalment, trobem l'actualíssima pel·lícula *La vampira de Barcelona* (2020), de Lluís Danés, rodada en blanc i negre amb algunes escenes de tonalitat vermella a la manera tradicional del gènere; relata les desaparicions i assassinats de nenes a principis del segle XX, on es va acusar Enriqueta Martí, una prostituta del Raval, com a culpable.

AMB BON HUMOR

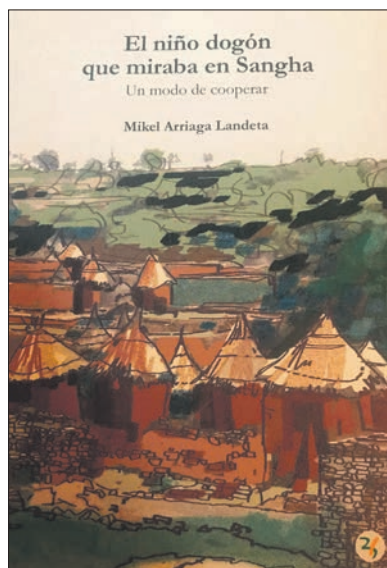

CRÍTICA LITERÀRIA

JOSEP M. GRAU PUJOL
Historiador

Cooperació sanitària i educativa

MIKEL ARRIAGA LANDETA
El niño dogón que miraba en Sangha
Un modo de cooperar
Bilbo, 2020, 128 pàg.

Aquest llibre és el relat de com un viatge turístic a la República de Mali, d'una parella catalanobasca, va acabar en un projecte de cooperació reeixit. L'autor, primerament, realitza una descripció del territori del Sahel, on habiten els pobles tuaregs i peuls, entre el desert i les ribes del riu Níger, les religions que professen (musulmana, animista i cristiana), en els itineraris de les caravanes de la sal i les seves economies ramaderes i agrícoles, avui dia en crisi per la descomposició de la cultura tradicional i l'emigració del camp a les ciutats o a l'estranger. Al país dels dogon, les dones es dediquen a elaborar mantega o moldre cereals, els homes pasturen el bestiar o conreen mill, sèsam i petites cebes, sense oblidar el comerç i l'artesania d'objectes de fusta, com figuretes i màscares, per als turistes.

En un clima tropical, de calor extrema i tempestes insospitades, coneixeran el jove Boureima, al qual de bon començament apadrinaran i al final s'afillaran, ajudant-lo en els seus estudis primaris, secundaris i superiors, a fi que pugui formar-se en infermeria, per poder ajudar en el benestar sanitari dels seus congèneres, en un país ple de mancances de tota mena i corrupció estatal, agreujades per les catàstrofes naturals (sequeres) i humanes (guerres). Per anar a l'escola calia recórrer una gran distància que es va poder disminuir gràcies a la compra d'una bicicleta i, més endavant, d'un telèfon mòbil, bàsic per comunicar-se.

Des de Barcelona i Bilbao van fer un seguiment dels estudis de l'inquiet Boureima, van costejar les matrícules i el van assessorar en els nombrosos obstacles que s'anirà trobant en la formació acadèmica al llarg del temps. Des d'Euskadi i Catalunya cercaran suport econòmic per emprendre la rehabilitació i manteniment d'un centre de salut a Soya, per atendre els parts, dispensar vacunes o medicaments per combatre el paludisme. Els nostres protagonistes tenen clar que el que cal fer és cooperar i col·laborar amb la població local, a fi que les realitzacions es mantinguin i tinguin l'eficàcia desitjada, és a dir, acompanyar i no pas crear dependències externes. És interessant constatar com, a les tribus del desert i del riu, s'escolten els consells dels vells, als quals respecten i veneren per la seva experiència i saviesa. Cal valorar la forta implicació personal d'aquests dos cooperants que no s'han rendit davant les adversitats i que lluiten per un món millor.

El correu electrònic per a aquells que desitgin adquirir el llibre és: arriagalandeta@gmail.com.

RAUXA

Una fe estranya

El cristianisme avui resulta poc atractiu. I ho continuarà sent, encara que trobem mil maneres de fer-lo més entenedor per a l'home contemporani. Fins i tot si la vida moral de tota l'Església ratllés la coherència i la perfecció, la fe cristiana no desvetllaria gaires més adhesions. No hi fa res, hi ha alguna cosa del cristianisme que genera un rebuig instintiu i visceral en el nostre món. Aquesta constatació no pot ser cap motiu d'alegria, però ben mirat... tenim dret a esperar una altra cosa? Aquest fàctic, no ens està dient alguna cosa de molt veritable i lluminosa sobre la nostra fe?

La majoria dels nostres contemporanis miren la fe cristiana amb una barreja d'irritació i condescendència. En bona part, ja ho sabem, això és a causa de prejudicis i d'una mirada massa superficial sobre tota la realitat (no només sobre la fe). Però quan se'ns diu que en comparació amb el budisme o altres pràctiques orientals el cristianisme és avorrit i poc atractiu, que la vida cristiana no arriba a consolar, i que a l'Església un difícilment s'hi troba còmode, no hi reconeixem una veritat? Perquè no anem pas a missa per passar una bona estona entretinguts; en la pregària i la vida fraterna no sempre hi trobem el consol desitjat; i ser part de l'Església no garanteix ni de bon tros una pau continuada. La fe en Crist implica sempre la creu, sigui gran o petita, i això no és fàcil de pair. Per aquest motiu, el cristianisme no pot deixar de generar incomoditat i estranyesa; d'aquí les ganes de treure-se'l de sobre d'una vegada per sempre, de llençar-lo ben lluny i no sentir-ne a parlar mai més. Tenen tota la raó: la fe en Crist no és gens atractiva, per això lliurement ens hi adherim i hi perseverem.

EDUARD BRUFAU

Agenda

Internet

FAMÍLIA PAULINA

La nova web www.alberione.org presenta la figura del fundador Santiago Alberione, el carisma paulí i les nombroses iniciatives dels diferents instituts paulins arreu del món.

Barcelona

ORGUE

El **dimecres 20 de gener**, a les 20.00, cicle d'orgue a la catedral de Barcelona amb Juan María Pedrero.

INTERIORITAT

El **dijous 21 de gener**, a les 19.30, taller-escola de pregària al Casal Don Bosco. Més informació: tel. 934 291 803.

CATECUMENAT

El **diumenge 24 de gener**, a les 10.30, recés de catecúmens al Seminari Conciliar de Barcelona.

SANT PERE DE LES PUEL·LES

El **diumenge 24 de gener**, a les 18.00, conferència de la Gna. Griselda Cos sobre *Doble pertinença religiosa* al monestir de Sant Pere de les Puel·les de Barcelona. Informació: griseldacos@gmail.com.

CRISTIANISME I JUSTÍCIA

Els **dimarts del 2 al 23 de febrer**, a les 19.30, seminari sobre *Periodisme religiós, l'escletxa mediàtica del sentit* amb Laura Mor. Més informació: tel. 933 172 338.

Girona

VISITA PASTORAL

El **diumenge 17 de gener**, a les 12.30, el bisbe Francesc Pardo presideix l'eucaristia a l'església parroquial de Sant Antoni de Calonge amb motiu de la visita pastoral.

Sant Feliu de Llobregat

VOCACIONS

El **dijous 28 de gener**, a les 19.00, pregària vocacional presidida pel bisbe Agustí Cortés a la capella de la Casa de l'Església de Sant Feliu de Llobregat (c/ Armenteres, 35) amb exposició del Santíssim i res de vespres.

Solsona

EL MIRACLE

El **cap de setmana del 12 al 14 de febrer**, al santuari del Miracle, *Natura & Espiritualitat: l'hivern*. Més informació: tel. 649 465 814.

Tortosa

SAGRADA FAMÍLIA

El **diumenge 24 de gener**, a les 12.00, missa de la festa patronal al col·legi diocesà Sagrada Família de Tortosa.

Vic

COVA DE MANRESA

El **cap de setmana del 22 al 24 de gener** taller d'Enneagrama amb Josep Lluís Iriberri, s.j., i equip. Més informació: info@covamanresa.cat.

PREGUEM PER LES INTENCIONS DEL PAPA

Perquè que el Senyor ens doni la gràcia de viure en plena fraternitat amb germans i germanes d'altres religions

Catalunya Cristiana

SUBSCRIPCIONS ANUALS EN CATALÀ O CASTELLÀ

Catalunya, resta de l'Estat espanyol i Andorra: 145 €
Gibraltar i Portugal: 145 €
Resta d'Europa: 222,99 €
Amèrica i Àfrica: 254,19 €
Àsia i Oceania: 325,43 €

Membre de l'APPEC
Associació de Publicacions
Periòdiques en Català

El setmanari rep l'ajut de la Generalitat de Catalunya

www.catalunyacristiana.cat

[f /catalunyacristiana](https://www.facebook.com/catalunyacristiana)

[@catcrist](https://twitter.com/catcrist)

[i catalunya_cristiana](https://www.instagram.com/catalunya_cristiana)

Director: Mn. Jaume Aymar i Ragolta

Redactors: *Eduard Brufau, Miquel Àngel Codina, Macià Grau, Rosa M. Jané, Carme Munté, Joan Andreu Parra, Rosa Peraire*
Lingüista: *Montserrat Pibernat*

Col·laboradors d'aquesta setmana: *Pilarín Bayés, Teresa Biayna, Montserrat Claveras, Agustí Codinach, Jordi Curcó, Joan Ferrer, Bernat Folcrà, Antonio Gil, Josep Maria Grau, Joan Guiteras, Joan A. Mateo, Ignasi Miranda, Àngel Miret, Victòria Molins, Glòria Monés, Francesc Nicolau, Joan Palero, Joan Pallarès, Quique, Ignasi Ricart, Lluís Serra, Valentí Serra, Rafael Serra, Sebastià Taltavull, Joan Viñas, P-J Ynaraja*

Redacció, administració, publicitat i promoció:

C/ Comtes de Bell-lloc, 67-69 - 08014 BARCELONA
Tel. 934 092 810, Fax 934 092 775

a/e: redaccio@catalunyacristiana.cat (Redacció)

a/e: administracio@catalunyacristiana.cat (Administració i subscripcions)

a/e: publicitat@catalunyacristiana.cat (Publicitat)

Fundadors: Mn. Joan E. Jarque i Mn. Francesc Malgosa

Edita: *Fundació Catalunya Cristiana per a l'evangelització i la cultura*

Administració: *Isabel Giral (comptabilitat), Janet Duatis (subscripcions)*

Autoedició i compaginació: *Carlos Aguado*

Impressió: *Impressions Intercomarcals, SA Ctra. C-1.411, Km 34. Polígon industrial El Cementiri.*
Tel. 938 788 403. Fax 938 788 212 - 08272 SANT FRUITÓS DE BAGES - DLB 14.387/79

Els actes anunciats a l'agenda poden patir canvis amb motiu de la pandèmia

MAC

Josep Salvat és pare de dos fills: en Josep Enric, de deu anys, i en Gerard, de vuit. El gran va ser diagnosticat, als sis anys, amb Trastorn de l'Espectre Autista. «Una personeta que té els sentits, per la seva condició, especialment sensibles...», el defineix el seu pare.

Què és el Trastorn de l'Espectre Autista?

L'autisme fa que la persona no es pugui comunicar adientment amb el seu entorn i tingui conductes diferents i dificultats per socialitzar. Hi ha experts que s'estimen més qualificar-lo de «condició», més que no pas de trastorn o discapacitat. Així ajudem a construir un món més inclusiu. Quan prens consciència que la paraula «autisme» ha entrat a la teva família és una punyalada. Amb el temps, aprens que hi pots viure, que la vida et posa a prova constantment i que els problemes els hem d'anomenar «reptes». Només així hi podem posar l'instint i els cinc sentits cada dia per tirar endavant.

Quins són els símptomes que té en Josep Enric?

Té un autisme d'«alta funcionalitat». Això vol dir que el seu nivell d'autonomia és alt. Parla, llegeix, juga amb videojocs, va a una escola concertada amb nens neurotípics, neda, esquia... El tret que més el distingeix és que té diverses àrees d'interès restringit en la seva conversa.

Pel que fa a les teràpies, quina és la més eficaç?

Cada infant és únic. La meva dona Elsa i jo mai no ens vam rendir i mai no ens rendirem. L'eficàcia s'escau quan ets constant des del minut zero. Quan insisteixes i cada dia hi poses a casa i fora de casa de la teva part. Quan proves una i una altra vegada què és el millor per fer créixer el teu fill. Ara cal continuar treballant sense descans perquè

Josep Salvat, pare d'un nen amb Trastorn de l'Espectre Autista

«Cal ser constants des del minut zero»

assoleixi d'adult la màxima qualitat de vida possible.

I mai no hi ha de faltar l'humor i l'amor...

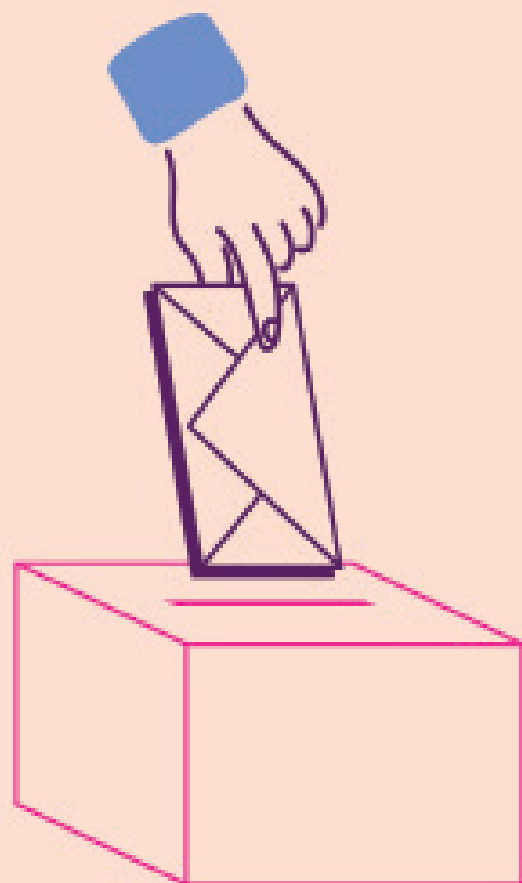
És clar! Són —haurien de ser— les dues paraules clau de la nostra vida. Riure sempre que ens és possible és una grandíssima vàlvula d'escapament. I estimar sense cap condicionant tothom que ens envolta. Riure de la condició i de totes aquelles situacions que a vegades s'esdevenen pel fet de tenir un nen diferent.

Fa cinc anys que fa xerrades sobre el tema. Donar-lo a conèixer és una bona manera de normalitzar-lo?

Absolutament. Soc consultor de comunicació i la meva feina és posar notícies als mitjans. Dins meu vaig sentir que podia explicar al món la meva història. Treure-la a la llum. Vaig pensar que el meu relat, en positiu, podia donar esperances als pares i mares de nens i nenes TEA que ara comencen aquest camí...

14 F 2021

Eleccions al Parlament de Catalunya

VOT PER CORREU

Fins al 4 de febrer

Davant la situació epidemiològica recomanem sol·licitar el vot per correu. Per fer-ho pots anar a qualsevol oficina de Correus, o també virtualment entrar al web **correos.es** amb el DNI electrònic, l'IdCAT certificat o altres certificats reconeguts.

KIT BRAILLE

Fins al 18 de gener

Si tens una discapacitat visual, pots trucar al telèfon 900 400 012 i demanar el kit de vot Braille.

900 400 012

